



# Oporezivanje mirovina ostvarenih u inozemstvu

Milivoj Friganović, mag. oec.

Člankom je obuhvaćeno oporezivanja mirovina koje ostvare rezidenti RH-a u inozemstvu. Mirovinama rezidenata ostvarenima u inozemstvu smatraju se i mirovine koje isplaćuju osiguravatelji (mirovinna osiguravajuća društva i drugi isplatalitelji) na temelju prijašnjih uplata premija (doprinosa) koje su poreznom obvezniku umanjivale dohodak od nesamostalnog rada ako se u zemlji izvora te mirovine ne primjenjuje sustav obveznog mirovinskog osiguranja.

Članak objašnjava način na koji se utvrđuje rezidentnost primatelja mirovina putem ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i Općeg poreznog zakona.

Opisan je način raspodjele prava na oporezivanje mirovina po državama s kojima RH-a primjenjuje ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja (kao isključivo pravo države rezidentnosti ili države izvora ili se ta mogućnost daje objema državama ugovornicama) koje rezidenti ostvare u inozemstvu. Na temelju te raspodjele prava na oporezivanje koje je ili nije dano pojedinim državama utvrđena su pravila o tome kada rezident RH-a mora ili ne mora plaćati predujam poreza na dohodak tijekom poreznog razdoblja što je precizno utvrđeno u Pravilniku o porezu na dohodak.

## Sadržaj:

<b>1. Porezni obveznici - rezidenti i nerezidenti</b>	<b>90</b>
1.1. Definiranje pojmova rezident i nerezident prema hrvatskim propisima	90
1.2. Definicija rezidenta – članak 4. modela ugovora OECD-a	91
<b>2. Međunarodni ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja</b>	<b>91</b>
2.1. Raspodjela prava oporezivanja između država ugovornica tijekom poreznog razdoblja i metode uklanjanja dvostrukog oporezivanja po godišnjoj poreznoj prijavi	92
2.2. Mirovine (članak 18. Modela ugovora OECD-a – 2010.)	93
2.3. Državna služba (članak 19. Modela ugovora OECD-a – 2010.)	95
<b>3. Oporezivanje mirovina rezidenata RH-a ostvarenih u inozemstvu prema ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja</b>	<b>96</b>
3.1. Raspodjela prava oporezivanja mirovina prema ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja	96
3.2. Obvezno zdravstveno osiguranje i korištenje zdravstvene zaštite umirovljenika koji imaju prebivalište ili odobren stalni boravak u RH-a	99
3.3. Plaćanje predujma poreza na dohodak i ostale obveze primatelja inozemne mirovine	100
3.4. Primjena osobnog odbitka na mirovinu ostvarenu u inozemstvu koja je veća od mirovine koju isplaćuje HZMO	100
<i>Primjer – Obračun poreza na dohodak mirovine koju je rezident RH-a ostvario u Austriji i mirovinu iz RH-a – primjena osobnog odbitka samo na isplaćenu inozemnu mirovinu</i>	101
3.5. Primjena osobnog odbitka tijekom godine kod dva ili više isplatalitelja mirovine	102
<i>Primjer - Korištenje osobnog odbitka tijekom godine istodobno kod dva ili više isplatalitelja</i>	103
3.8. Plaćanje poreza na dohodak iz mirovina ostvarenih u inozemstvu na temelju rješenja Porezne uprave	103
<b>4. Podnošenje godišnje porezne prijave i poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak</b>	<b>104</b>

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Narodne novine, broj 22/12) koji je na snagu stupio 1. ožujka 2012., propisana je odredba prema kojoj mirovine rezidenata ostvarene u inozemstvu više nisu oslobođene oporezivanja. Stoga je, radi jednakog postupanja, Središnji ured Porezne uprave donio **Uputu o načinu oporezivanja mirovina rezidenata ostvarenih u inozemstvu** (Klasa: 410-01/12-01/224; Ur.broj: 513-07-21-01/12-21 od 5. ožujka 2012. godine).

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak je u članku 14. stavku 2. Zakona o porezu na dohodak, kojim se propisuje što se smatra primitkom od nesamostalnog rada, dodana točka 4. koja glasi: „mirovine rezidenata ostvarene u inozemstvu“. Navedeno znači da će se od 1. ožujka 2012. i mirovine rezidenata ostvarene u inozemstvu smatrati primicima od nesamostalnog rada i oporezivati na način koji je propisan i za mirovine ostvarene u tuzemstvu, odnosno na način propisan za dohodak od nesamostalnog rada kojeg rezidenti ostvare u inozemstvu, osim ako ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, odnosno međunarodnim ugovorima nije drugačije propisano.

## 1. Porezni obveznici - rezidenti i nerezidenti

Definiranje i razumijevanje pojmova **rezidenta i nerezidenta** je ključno za pravilno obračunavanje i plaćanje poreza na dohodak fizičkih osoba prema Zakonu, Pravilniku i ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Naravno, kako se i mirovina smatra dohotkom onda je uvijek **prvi korak** kod oporezivanja poreznog obveznika utvrditi da li je umirovljenik rezident RH-a ili nerezident tj. rezident neke druge države.

Stoga ćemo navedene pojmove razjasniti kako s aspekta hrvatskih propisa tako i s aspekta Modela OECD-ova ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja – 2010. (u daljnjem tekstu: Model ugovora OECD-a – 2010.) odnosno ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koje primjenjuje Republika Hrvatska u kojima su i prihvaćene odredbe i definicije pojma rezidenta iz Modela ugovora OECD-a.

### 1.1. Definiranje pojmova rezident i nerezident prema hrvatskim propisima

Zakon o porezu na dohodak, koji je u primjeni od 1. siječnja 2005. godine, uveo je u hrvatski porezni sustav pojam **rezidenta i nerezidenta** (do stupanja na snagu novog Zakona o porezu na dohodak upotrebljavali su se pojmovi: tuzemni i inozemni porezni obveznik).

Prema članku 3. Zakona **rezident** je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište. **Rezident** je i fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema prebivalište ni uobičajeno boravište a zaposlena je u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću.

**Nerezident** je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište a u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona. Zakon ne precizira što se podrazumijeva pod ostvarivanjem dohotka u RH što dovodi do mnogih dilema, međutim, iz prakse se može reći da su to, u pravilu, primici koji se nerezidentima isplaćuju u tuzemstvu ili inozemstvu od strane isplatalitelja koji imaju sjedište odnosno prebivalište ili uobičajeno boravište u RH.



### ističemo...

**Prebivalište i uobičajeno boravište** definirani su člankom 38. Općeg poreznog zakona (Nar. nov., br. 147/08, 18/11, 78/12, 136/12,73/13, 26/15 i 44/16 – u daljnjem tekstu: OPZ) pa se smatra **da porezni obveznik ima prebivalište ondje gdje ima stan u vlasništvu ili posjedu neprekidno najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine. Boravak u stanu nije obavezan.**

Odredbe članka 38. OPZ-a koje uređuju pitanje **prebivališta** imaju deklaratorni karakter što znači **kada se ispune određeni propisani uvjeti** (da porezni obveznik ima prebivalište ondje gdje ima stan u vlasništvu ili posjedu neprekidno najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine - boravak u stanu nije obavezan) te se odredbe primjenjuju **i to od početka stjecanja vlasništva ili posjeda**. Pod „posjedom stana“ treba smatrati čak i iznajmljivanje hotelske sobe (samo jedne sobe) u neprekidnom trajanju dužem od 183 dana neprekidno. Jer koja je razlika između iznajmljivanja stana od građanina i od hotela. Treba reći da ako bi fizička osoba mijenjala sobe tako da posjed ne traje u jednoj sobi duže od 183 dana to se ne bi moglo smatrati prebivalištem!

Ako porezni obveznik u Republici Hrvatskoj ima u vlasništvu ili posjedu **više stanova**, prebivalište mjerodavno za oporezivanje utvrđuje se **prema mjestu prebivališta obitelji** a za **poreznog obveznika samca** prema mjestu u kojem se pretežno zadržava ili prema mjestu iz kojeg pretežno odlazi na rad ili obavljanje djelatnosti.



### ističemo...

Ako porezni obveznik ima prebivalište u tuzemstvu i inozemstvu, **smatra se tuzemnim poreznim obveznikom.**

Ovo pravilo (koje manje više propisuju sve države u svojim unutrašnjim propisima), naravno, vrijedi samo u slučaju ako se radi o poreznom obvezniku koji ima prebivalište u državi s kojom RH ne primjenjuje Ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.



### ističemo...

Međutim, ako bi porezni obveznik imao prebivalište u državi ugovornici i RH onda se primjenjuju odredbe Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja što znači da bi se smatrao rezidentom samo one države s kojom ima uže osobne i gospodarske odnose (**središte životnih interesa**).

**Uobičajeno boravište** ima porezni obveznik u onom mjestu u kojem se zadržava pod okolnostima na temelju kojih se može zaključiti da on u tom mjestu ili na tom području ne boravi samo privremeno. **Uobičajenim boravištem smatra se stalan ili vremenski povezan boravak u trajanju od najmanje 183 dana u jednoj ili u dvije kalendarske godine.** Za određivanje uobičajenog boravišta nisu važni kratkotrajni prekidi boravka koji ne traju dulje od jedne godine.

Poreznu osnovicu **rezidenta** Republike Hrvatske čini ukupno ostvareni dohodak u tuzemstvu i inozemstvu (**načelo svjetskog dohotka**), dok poreznu osnovicu **nerezidenta** čini ostvareni dohodak u Republici Hrvatskoj (**načelo tuzemnog dohotka**).



## 1.2. Definicija rezidenta – članak 4. modela ugovora OECD-a

Međunarodni ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji su na snazi u skladu s odredbama članka 140. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 85/10 - proć. tekst) čine dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske i **po pravnoj su snazi iznad domaćih zakona**.

Članak 4. Modela ugovora OECD-a – 2010. izgleda ovako:

- 1) *Za svrhe ovoga Ugovora izraz »rezident države ugovornice« označava svaku osobu koja, prema propisima te države, u njoj podliježe oporezivanju na temelju svoga prebivališta, boravišta, mjesta uprave ili nekoga drugog obilježja slične prirode i također uključuje državu, njezinu političku podjedinicu ili lokalno tijelo vlasti. Međutim, ovaj izraz ne uključuje osobu koja u toj državi podliježe oporezivanju samo dohotka iz izvora u toj državi ili iz imovine koja se u njoj nalazi.*
- 2) **Ako je prema odredbama stavka 1. neka fizička osoba rezident objiju država ugovornica, onda se njezin status određuje na ovaj način:**
  - a) *smatra se rezidentom samo one države u kojoj ima prebivalište, ako ima prebivalište u objema državama, smatra se rezidentom one države s kojom ima uže osobne i gospodarske veze (središte životnih interesa),*
  - b) *ako se ne može odrediti u kojoj državi ima središte životnih interesa ili ako ni u jednoj državi nema prebivalište, smatra se rezidentom samo one države u kojoj ima uobičajeno boravište,*
  - c) *ako osoba ima uobičajeno boravište u objema državama ili ga nema ni u jednoj od njih, smatra se rezidentom samo one države čiji je državljanin,*
  - d) *ako je osoba državljanin obje države ili niti jedne od njih, nadležna tijela država ugovornica rješavaju ovo pitanje međusobnim dogovorom.*
- 3) *Kad je sukladno odredbama stavka 1. pravna osoba rezident objiju država ugovornica, tada se smatra rezidentom one države ugovornice u kojoj ima mjesto stvarne uprave.*

Pojam "rezidenta države ugovornice" ima slijedeće funkcije:

- da utvrdi na koje se osobe Ugovor primjenjuje,
- da riješi slućajeve dvostrukog oporezivanja osobe koja je rezident objiju država,
- da riješi slućajeve dvostrukog oporezivanja kao posljedice oporezivanja u državi u kojoj je osoba rezident i u državi u kojoj je izvor dohotka ili u kojoj se imovina nalazi.

Ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ne bave se unutarnjim propisima država ugovornica kojima se utvrđuju uvjeti po kojima se osoba smatra "rezidentom" u poreznom smislu i sukladno tome poreznim obveznikom u toj državi. U tom smislu države ugovornice zauzimaju svoj stav u potpunosti na temelju unutrašnjih propisa.

Ako bi, primjerice, neka fizička osoba imala prebivalište i u Republici Hrvatskoj i Mađarskoj (ili bilo kojoj državi s kojom je Republika Hrvatska sklopila i primjenjuje ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja) **smatra se rezidentom one države u kojoj ima središte životnih interesa**. Ako je središte životnih interesa (država s kojom ima uže osobne i gospodarske odnose) u Mađarskoj smatra će

se mađarskim rezidentom – inozemnim poreznim obveznikom. Ako nije moguće odrediti središte životnih interesa, osoba će se smatrati rezidentom one države u kojoj ima uobičajeno boravište. Ako osoba ima uobičajeno boravište u objema državama ili ga nema ni u jednoj od njih, smatra se rezidentom samo one države čiji je državljanin. Ako ne možemo rezidentnost utvrditi ni pomoću navedenog kriterija (državljanstva) pitanje rezidentnosti riješiti će se dogovorom nadležnih poreznih tijela Republike Hrvatske i Mađarske sukladno članku 25. Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja (Postupak zajedničkog dogovaranja).

Članak 4. Modela ugovora OECD-a daje prednost državi ugovornici u kojoj fizička osoba ima prebivalište. Ovaj kriterij je često dovoljan za rješavanje sukoba, npr. ako fizička osoba ima prebivalište u jednoj državi ugovornici a boravi u drugoj državi ugovornici neko vrijeme.

Podstavak a) znači da se u primjeni Ugovora (tj. kada postoji sukob između propisa dviju država) smatra da je **prebivalište mjesto na kojem je fizička osoba vlasnik ili imatelj** (posjednik) **doma**. Taj dom mora biti **trajan (stalan)**, tj. fizička osoba mora ga urediti i zadržati **za trajnu upotrebu** kao suprotnost boravku na određenom mjestu pod uvjetima kad je očito da je boravak namijenjen za kratko vrijeme. Glede pojma doma, treba primijetiti da se bilo koji oblik doma može uzeti u obzir (kuća ili stan u vlasništvu ili unajmljen od strane fizičke osobe, unajmljena namještena soba). Ključna je trajnost doma što znači da je fizička osoba uredila mjesto boravka da mu bude na raspolaganju stalno a ne povremeno u svrhe boravka koji je, bez obzira na razloge potreban na kratko razdoblje (putovanje iz zabave, poslovno putovanje, putovanje u obrazovne svrhe, poćađanje obrazovnog programa itd.). Pojedini autori smatraju da je boravak u hotelu ili kod prijatelja relevantan samo kod određivanja uobićajenog boravišta a ne i kod određivanja prebivališta poreznog obveznika, međutim autor je mišljenja da ako je osoba iznajmila hotelsku sobu (nije je mijenjala) u neprekidnom trajanju dućem od 183 dana i to se smatra imati „stan u posjedu“. Ako fizička osoba ima stalno prebivalište u obje države ugovornice, potrebno je pogledati činjenice da bi se utvrdilo s kojom su od dvije države ugovornice osobne i gospodarske veze te fizičke osobe uće. **Tako će se uzeti u obzir obiteljski i društveni odnosi, zanimanje, politićke, kulturne ili druge djelatnosti, mjesto poslovanja, mjesto iz kojeg upravlja svojom imovinom itd.** Okolnosti se mogu razmatrati u cjelini ali bez obzira na to očito je da posebnu pozornost treba dati razlozima temeljenim na osobnim postupcima fizičke osobe.



**istićemo...**

Ako osoba, koja ima dom u jednoj državi, osnuje drugi u drugoj državi a pritom zadrži prvi u okrućenju gdje je živjela, radila i gdje ima obitelj i imovinu, zajedno s drugim elementima, **pokazuje da je zadržala središte životnih interesa u prvoj državi ugovornici**.

## 2. Međunarodni ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja

Prema članku 141. Ustava Republike Hrvatske, međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, **ćine dio unutarnjega pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj su snazi iznad zakona**. Njihove se odredbe mogu mijenjati ili ukidati samo uz uvjete i na naćin koji su u njima utvrđeni, ili suglasno općim pravilima međunarodnog prava.

To znači da ako pravni akt neke države s kojom je RH-a sklopila Međunarodni ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ima pravni učinak po navedenom ratificiranom međunarodnom ugovoru, tada će takav pravni učinak imati i prednost pred primjenom Zakona o porezu na dohodak i Zakona o porezu na dobit.

Međutim, kada se radi o pravnim aktima države s kojom RH-a nije sklopila Međunarodni ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja tada ti pravni akti nemaju pravnog učinka na RH-a pa se primjenjuje Zakon o porezu na dohodak i Zakon o porezu na dobit.

Model ugovora OECD-a o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja služi većini država (pa i Republici Hrvatskoj) kao neka vrste smjernica koje koriste kod sklapanja ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Kod većine sklopljenih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja predmet ugovora je dohodak (shvaćen u širem smislu) i imovina dok su s manjim brojem država koje su, u pravilu, u geografskom smislu udaljenije, sklopljeni ugovori čiji je predmet ugovora samo dohodak.

RH-a u 2016. godini primjenjuje međunarodne ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s ukupno 60 država (a 59 ugovora) od kojih se 25 odnose na države članice EU a dva pripadaju EGP-u (Norveška i Island) te jedan na Švicarsku. Što se tiče država-članica EU u primjeni još nisu ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s Ciprom i Luxemburgom te državom EGP-a (Europski gospodarski prostor (Lichtenstein)).

## 2.1. Raspodjela prava oporezivanja između država ugovornica tijekom poreznog razdoblja i metode uklanjanja dvostrukog oporezivanja po godišnjoj poreznoj prijavi

Model ugovora OECD-a o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja (koji ima prevladavajući utjecaj u svijetu) sa svojim Komentarom (koji ima za cilj objasniti i protumačiti odredbe Modela ugovora OECD-a) služi kao temelj i osnovna referenca kojim se služi većina država (pa i RH) pri sklapanju međunarodnih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Naravno, države su slobodne konkretne ugovore sklapati prema svojim ekonomskim i inim interesima.

Ciljevi sklapanja svakog međudržavnog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja (koji mogu biti bilateralni i multilateralni) su slijedeći:

- izbjegavanje dvostrukog oporezivanja, do kojeg bi došlo zbog nepostojanja tih ugovora,
- raspodjela prava oporezivanja između država ugovornica i
- sprječavanje izbjegavanja plaćanja poreza i porezne utaje u međunarodnim transakcijama ili događajima.

U svrhu otklanjanja dvostrukog oporezivanja Model ugovora OECD-a daje dvije kategorije pravila.

**Prvo**, članci od 6. do 21. određuju prava na oporezivanje državi izvora ili mjesta i državi rezidentnosti, ovisno o vrsti **dohotka**, a članak 22. to isto određuje u odnosu na **imovinu**. Kod većeg broja oblika dohotka (koji su definirani kao posebni članci u Modelu ugovora OECD) i imovine **isključivo pravo oporezivanja** daje se **jednoj od država ugovornica** (državi izvora ili državi rezidentnosti). U tom slučaju druga država se sprječava od oporezivanja tih dohodaka čime se izbjegava dvostruko oporezivanje. Pravilo je da se isključivo pravo oporezivanja dodjeljuje državi rezidentnosti. U slučajevima drugih oblika dohotka i imovine pravo na oporezivanje **nije isključivo**. U pogledu dva oblika dohotka (**dividende i kamata**), iako je objema

državama dano pravo na oporezivanje, iznos poreza koji država izvora može nametnuti je ograničen (putem tzv. sniženih stopa).

**Drugo**, sve dok je sukladno tim odredbama pravo oporezivanja u potpunosti ili djelomično dano državi izvora ili mjesta, država rezidentnosti mora odobriti oslobođenje (obično se to radi putem obveznog podnošenja godišnje porezne prijave) kako bi se izbjeglo dvostruko oporezivanje (to je svrha članka 23.A i 23.B). Države mogu same odlučiti o načinu oslobođenja temeljem odabira između dvije metode izbjegavanja dvostrukog oporezivanja (metoda izuzimanja i/ili metoda uračunavanja).

Dohodak i imovina mogu biti svrstani u tri skupine i mogu se **tijekom poreznog razdoblja** oporezivati na sljedeći način:

- dohodak i imovina koja se oporezuju isključivo (samo) u državi izvora ili mjesta,
- dohodak koji mogu oporezivati obje države ugovornice (i u državi izvora i u državi rezidentnosti) i
- dohodak i imovina koji se oporezuju isključivo (samo) u državi rezidentnosti ili mjesta.

Način na koji se konkretnim Ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, koje primjenjuje RH-a, raspodjeljuje pravo oporezivanja pojedinih vrsta dohodaka između država ugovornica određuje i način izbjegavanja dvostrukog oporezivanja.



### ističemo...

Kada rezident RH primi dohodak iz izvora u drugoj državi ugovornici koji je oporeziv **samo** (to je isključivo pravo oporezivanja jedne države ugovornice) **u državi rezidentnosti** (npr. drugi dohodak po osnovi ugovora o djelu) neće doći do problema dvostrukog oporezivanja **jer se država izvora mora odreći oporezivanja tog dohotka** (pod uvjetom da rezident RH dokaže svoju rezidentnost na način kako je to propisano poreznim propisima države izvora dohotka). U suprotnom, kada se određena vrsta dohotka **može oporezivati u državi izvora** (sa ili bez ograničenja), **država rezidentnosti je obvezna ukloniti dvostruko oporezivanje** (putem utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak). Ako rezident RH primi dohodak iz izvora u drugoj državi ugovornici, koji je oporeziv **samo u državi izvora**, tada se **RH mora odreći oporezivanja tog dohotka**.

Uklanjanje dvostrukog oporezivanja država rezidentnosti postiže jednom od slijedeće dvije metode koje su određene u članku 23. odnosno članku 23.A ili 23.B) svakog Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja:

- **metoda izuzimanja** (engl. exemption method) temelji se na načelu da država rezidentnosti ne oporezuje dohodak koji su njezini rezidenti ostvarili u inozemstvu i na koji su u inozemstvu platili porez. Postoje dvije podvrste metode izuzimanja:
  - **metoda punog izuzimanja** kojom država rezidentnosti dopušta potpuno izuzimanje od oporezivanja dohotka ostvarenog u inozemstvu u državi rezidentnosti odnosno potpuno oslobođenje od plaćanja poreza u tuzemstvu (u našem slučaju u RH-a),
  - **metoda izuzimanja s progresijom** kojom država rezidentnosti dopušta **potpuno izuzimanje** od oporezivanja dohotka ostvarenog u inozemstvu u državi rezidentnosti odnosno potpuno oslobođenje od plaćanja poreza u tuzemstvu (u našem slučaju u RH-a), **ali zadržava pravo**





**uzeti taj dohodak** (ostvaren u inozemstvu) **u obzir pri oporezivanju tuzemnog dohotka po višim stopama progresivne** porezne tarife (u RH-a se od 1. srpnja 2010. primjenjuju porezne stope od 12%, 25% i 40% na odgovarajuće propisane porezne osnovice).

Prema članku 82.a Pravilnika (**Uzimanje u obzir izuzetog dohotka – izuzimanje s progresijom**), dohodak rezidenta koji je prema međunarodnom ugovoru **oporeziv samo u inozemstvu**, a koji bi prema tuzemnim propisima podliječio oporezivanju u tuzemstvu, ako je tako određeno međunarodnim ugovorom, uzima se u obzir pri godišnjem obračunu poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak temeljem godišnje porezne prijave koju rezident dobrovoljno podnese sukladno članku 40. Zakona, odnosno ako sukladno članku 39. stavku 5. Zakona uz dohodak, za koji je obavezan podnijeti godišnju poreznu prijavu i dohodak od nesamostalnog rada, porezni obveznik iskaže i dohodak iz ostalih izvora iz članka 5. Zakona. Izuzimanje s progresijom utvrđuje se na sljedeći način:

- 1) iz razmjera iznosa ukupno obračunatoga tuzemnog godišnjeg poreza na dohodak (prije popisanih umanjenja poreza) na ukupni godišnji dohodak rezidenta (uključujući i dohodak iz stavka 1. članka 82.a Pravilnika prethodno umanjenog za zakonom propisane obvezne doprinose u inozemstvu) i iznosa ukupno ostvarenog godišnjeg dohotka (u tuzemstvu i inozemstvu), utvrđuje se prosječna porezna stopa,
- 2) prosječna porezna stopa iz točke 1. primjenjuje se na ukupni godišnji dohodak rezidenta umanjen za dohodak iz stavka 1. članka 82.a Pravilnika i utvrđuje se godišnja obveza poreza i prireza, odnosno razlika poreza i prireza za uplatu ili za povrat, pri čemu se ne uračunava porez plaćen u inozemstvu na dohodak iz stavka 1. članka 82.a Pravilnika.

Metodu uračunavanja iz članka 82. ovoga Pravilnika rezident može primijeniti za porez plaćen u inozemstvu iz dohotka koji prema tuzemnim propisima podliježe oporezivanju u tuzemstvu, kada nije u primjeni međunarodni ugovor, odnosno kada prema ugovoru dohodak može oporezivati zemlja izvora i zemlja rezidentnosti te je metoda uračunavanja utvrđena tim ugovorom kao metoda za izbjegavanje dvostrukog oporezivanja, dok se metoda izuzimanja s progresijom iz stavaka 1. i 2. članka 82.a primjenjuje kada prema ugovoru Hrvatska nema pravo oporezivanja ali je zemlji rezidentnosti dana mogućnost primjene metode izuzimanja s progresijom pri obračunu tuzemnog poreza.

- **metoda uračunavanja (odbitka)** – engl. credit method - kojom se dohodak koji je oporeziv u državi izvora **oporezuje u državi rezidentnosti**, ali se porez koji je ubran u državi izvora uračunava (odbija se) u porez koji je plaćen u državi rezidentnosti na taj dohodak.

Postoje dvije podvrste metode uračunavanja (odbitka) i to:

- **metoda punog uračunavanja (potpunog odbitka)** kojom država rezidentnosti dopušta uračunavanje (odbitak) plaćenog poreza u inozemstvu u cijelosti (ukupni iznos poreza plaćenog u inozemstvu odbija se od ukupne obveze u državi rezidentnosti).
- **metoda običnog uračunavanja (redovnog odbitka)** kojom država rezidentnosti dopušta uračunavanje (odbitak) plaćenog poreza u inozemstvu, ali samo do iznosa poreza koji bi na taj dohodak bio plaćen u državama rezidentnosti.

Člankom 82. Pravilnika propisano je da se u inozemstvu plaćen porez iz dohotka rezidenta RH, koji prema tuzemnim propisima podliježe oporezivanju u tuzemstvu, uračunava u tuzemni porez na

dohodak, ako ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili višestranim međudržavnim ugovorima i sporazumima nije drukčije određeno (članak 37. stavak 4. Zakona).

Porez plaćen u inozemstvu može se uračunati samo **na temelju potvrde inozemnog poreznog tijela** o uplaćenom porezu u inozemstvu ili na temelju potvrde za to ovlaštene osobe o uplaćenom porezu u inozemstvu.

Inozemni porez **može se uračunati samo ako odgovara tuzemnom porezu na dohodak i to do visine obračunatog tuzemnog poreza na inozemni dohodak**.

Iznosi dohotka i poreza plaćenog u inozemstvu preračunavaju se u kune primjenom srednjeg tečaja iz tečajnice Hrvatske narodne banke na dan plaćanja poreza.

Iznos do kojeg se inozemni porez može uračunati u tuzemni utvrđuje se na sljedeći način:

- 1) iz razmjera iznosa ukupno obračunatog tuzemnog godišnjeg poreza na dohodak i iznosa ukupno u godišnjoj poreznoj prijavi iskazanog godišnjeg dohotka (prije dodatnog umanjenja dohotka od samostalne djelatnosti za plaće novozaposlenih osoba, za iznos državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te za iznos potpore male vrijednosti za izvođenje praktične nastave i vježbe naukovanja u sustavu vezanih obrta prema posebnim propisima, za iznos izdataka za istraživanje i razvoj i za preneseni gubitak) i prije umanjavanja za osobni odbitak, **utvrđuje se prosječna porezna stopa**,
- 2) **primjenom prosječne porezne stope** na iznos inozemnog dohotka dobiva se najviši iznos do kojega se može uračunati inozemni porez. Ako je u inozemstvu plaćen manji iznos poreza od najvišeg mogućeg za uračunavanje, uračunava se stvarno plaćeni porez.

Uračunavanje inozemnog poreza u tuzemni porez na dohodak obavlja se u godišnjem obračunu poreza na temelju podnesene godišnje porezne prijave.



### ističemo...

Kada rezident RH primi dohodak iz izvora u drugoj državi ugovornici koji je oporeziv **samo** (to je isključivo pravo oporezivanja jedne države ugovornice) **u državi rezidentnosti** (npr. drugi dohodak po osnovi ugovora o djelu) neće doći do problema dvostrukog oporezivanja **jer se država izvora mora odreći oporezivanja tog dohotka** (pod uvjetom da rezident RH dokaže svoju rezidentnost na način kako je to propisano poreznim propisima države izvora dohotka).

U suprotnom, kada se određena vrsta dohotka **može oporezivati u državi izvora** (sa ili bez ograničenja), **država rezidentnosti je obvezna ukloniti dvostruko oporezivanje** (u pravilu se to čini putem utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak) primjenom jedne od metode koje su određene u članku 23. odnosno članku 23.A ili 23.B) svakog Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja

Ako rezident RH primi dohodak iz izvora u drugoj državi ugovornici, koji je oporeziv **samo u državi izvora**, tada se RH **mora odreći oporezivanja tog dohotka**.

## 2.2. Mirovine (članak 18. Modela ugovora OECD-a – 2010.)

Članak 18. Modela ugovora OECD-a koji uređuje oporezivanje mirovina (zapravo uređuje koja država ugovornica ima pravo oporezivanja mirovina) sadržajno odgovara člancima 18. ugovora koje je

sklopila RH-a s velikom većinom država. Ovim člankom definirano je da pravo oporezivanja mirovinskih primanja **ima isključivo država rezidentnosti primatelja mirovine.**

Članak 18. Modela ugovora OECD-a – 2010. koji uređuje mirovine izgleda ovako:

*“Ako drugačije nije propisano odredbama članka 19. stavka 2., mirovine i druga slična primanja isplaćena rezidentu države ugovornice s obzirom na njegov prijašnji nesamostalni rad oporezuju se samo u toj državi.”*

U nastavku izlažemo značajne dijelove iz Komentara uz ovaj članak koji dodatno objašnjavaju primjenu ovog članka (18.).

U skladu s ovim člankom mirovine koje se isplaćuju za osobni nesamostalni rad oporezuju se samo u državi u kojoj je primatelj rezident. Različite politike i administrativni razlozi podržavaju ovo načelo da se pravo oporezivanja mirovina i sličnih primanja treba ostaviti državi rezidentnosti primatelja.

Međutim, neke države nerado prihvaćaju ovo načelo o isključivom pravu na oporezivanje mirovina u državi rezidentnosti i predlažu alternative na navedeno načelo. Neke alternative i sporne točke koje iz njih proizlaze se razmatraj u u Komentaru ovog članka i bave se različitim razlozima za određivanje prava oporezivanja na mirovinska primanja i razlozima koje podupiru nacrti tih predloženih članaka.

Različite vrste isplata koje pokriva ovaj članak ne uključuju samo mirovine koje se isplaćuju po osnovi bivšeg nesamostalnog rada već uključuju i druge korisnike (npr. nadživjeli braćni drugovi, djeca zaposlenika i partneri) i druga slična primanja, kao što su rente (anuiteti) isplaćene po osnovi prošlog nesamostalnog rada. Članak se također primjenjuje na mirovine za usluge pružene državi ili njezinom političkom području ili tijelu lokalne uprave i samouprave koje nisu obuhvaćene člankom 19. stavkom 2. (Državna služba). Članak se samo primjenjuje na isplate za nesamostalan rad i stoga se ne primjenjuje na rente (koje su stečene direktno od renterijera od kapitala) koje nisu kapitalizirane (financirane) od mirovinskog osiguranja po osnovi nesamostalnog rada. Članak se primjenjuje bez obzira na porezni tretman mirovinskog sustava po osnovu kojeg su isplate obavljene.

Različite isplate mogu biti obavljene nakon prestanka nesamostalnog rada. Da li će ili ne ove isplate potpasti pod ovaj članak (18.) biti će odlučeno temeljem prirode same isplate, uzimajući u obzir činjenice i okolnosti u kojem su one isplaćene. Iako riječ „mirovina“ u uobičajenom smislu riječi predstavlja periodičnu isplatu, riječi „**druga slična primanja**“ su dosta široke da pokriju i **neperiodične isplate**. Npr., jednokratna isplata umjesto periodičnih isplata obavljena nakon prestanka obavljanja nesamostalnog rada može potpasti pod ovaj članak. Da li će određene isplate biti smatrane kao drugo primanje slično mirovini ili kao primanja za obavljeni rad koja potpadaju pod članak 15 (Dohodak od nesamostalnog rada) je pitanje činjenice. Npr. ako se pokaže da je primanje koje se isplaćuje, zamjena za mirovinu ili kompenzacija za smanjenu mirovinu tada se ta isplata može okarakterizirati kao „drugo slično primanje“ koje potpada pod članak 18. **Izvor isplate je važan faktor** jer isplate obavljene od mirovinskog osiguranja su normalno pokrivene ovim člankom. Drugi faktori mogu pomoći kod određivanja da li isplata ili serija isplata potpada pod ovaj članak ili ne. Vraćanje mirovinskih doprinosa (npr. poslije privremenog zaposlenja) ne mogu se smatrati „drugim sličnim primanjima“ i ne potpadaju pod članak 18. Ako se pojave određene poteškoće u pojedinim slučajevima kod oporezivanja pojedinih isplata, države ugovornice bi rješenje trebale naći u odredbama članka 25. (Postupak zajedničkog dogovaranja).

Iako se ovaj članak primjenjuje samo za mirovine i druga slična davanja koja su isplaćena po osnovi prošlog obavljanja nesamostalnog rada, **on ne pokriva druge mirovine kao npr. one koje su isplaćene po osnovi prijašnjeg obavljanja samostalne djelatnosti.** Neke države su, ipak proširile djelokrug ovog članka da bi pokrile sve vrste mirovina, uključujući i državne mirovine. Države koje to žele napraviti su slobodne da u svojim bilateralnim ugovorima uključe i odredbe koje bi imale prije navedeni efekt.

U novije vrijeme su uočena i **prekogranična sporna pitanja koja se odnose na mirovine.** Globalizacija ekonomije i razvoj komunikacija i prijevoza su prilično povećali međunarodnu mobilnost pojedinaca koja je u svezi rada ili osobnih razloga (tako npr. radnik u EU može biti istodobno zaposlen kod dva ili više poslodavaca koji se nalaze u različitim državama). To povećava važnost prekograničnih pitanja koja proizlaze iz međusobno različitih mirovinskih aranžmana koji postoje u različitim državama i koje ih primarno oblikuju prema čisto unutrašnjim političkim razlozima. Ta pitanja često uključuju veliki broj pojedinaca pa je poželjno regulirati ta pitanja u ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja kako bi se uklonile prepreke za međunarodno kretanje osoba i posebno zaposlenika.

Mnoga takva pitanja se odnose na neusklađenosti koje proizlaze iz opće porezne politike koje države usvajaju za mirovinsku štednju. U mnogim državama, porezni poticaji se odnose na doprinose mirovinskog osiguranja. Takvi **poticaji** često dobivaju formu **porezne odgode** tako da su dio dohotka pojedinca koji sudjeluje u mirovinskom aranžmanu kao i dohodak (mirovina) ostvaren po tom aranžmanu izuzeti od oporezivanja. I obratno, kod nekih država mirovinska primanja od tih aranžmana su oporeziva kao primici. Druge države tretiraju mirovinske doprinose kao drugi oblik štednje i ne izuzimaju doprinose od plaćanja poreza pa stoga ne oporezuju mirovinska davanja. Između ta dva pristupa postoje različiti sistemi, gdje su doprinosi, njihovi povrati, nastanak mirovinskih prava ili mirovinskih davanja posebno oporezovani ili izuzeti (oslobođeni) od oporezivanja.

Mnoga takva pitanja se odnose na neusklađenosti koje proizlaze iz opće porezne politike koje države usvajaju za mirovinsku štednju. U mnogim državama, **porezni poticaji** se odnose na doprinose mirovinskog osiguranja. Takvi **poticaji** često dobivaju formu **porezne odgode** (odgođeni porez je ušteđeni porez). U zapadnoeuropskim državama postoje tri pristupa (konceptije) i to:

- **EET** (exempt, exempt, tax – neoporezivo, neoporezivo, oporezivo – to znači da se doprinosi ne oporezuju već smanjuju poreznu osnovicu kod isplate dohotka (npr. kod isplate plaće), dobit od ulaganja doprinosa se ne oporezuje a primici - mirovine su oporezivi pri stjecanju - isplati (npr. Belgija, Grčka, Španjolska, Francuska, Nizozemska, Austrija, Portugal, Finska, Ujedinjeno kraljevstvo).

Razvijene zemlje preferiraju ovaj pristup jer imaju sve starije stanovništvo jer smanjenje porezne osnovice za doprinose (premije) potiče građane na štednju za starost te omogućava prevladavanje demografsko vremenskog jaza (države će ostvariti veće porezne prihode kada se starije osobe budu više oslanjale na pomoć države).

Ovaj pristup (ETT) može „skliznuti“ u EEE u slučaju kada fizička osoba plaća doprinose u jednoj državi (u kojoj doprinosi umanjuju poreznu osnovicu) a prilikom odlaska u mirovinu postaje rezident države u kojoj se ne oporezuju mirovine (TEE).

Dakle, **prvi element** (EET, ETT i TEE) se sastoji od doprinosa koji pri plaćanju mogu biti oporezivi ili ne, **drugi element** se sastoji od kapitalne dobiti mirovinskih fondova, odnosno dobit

(dohodak) od ulaganja dok se **treći element** odnosi na isplatu mirovine koja može biti oporeziva ili neoporeziva.

- **ETT** (exempt, tax, tax – neoporezivo, oporezivo, oporezivo) – to znači da se doprinosi ne oporezuju već smanjuju poreznu osnovicu kod isplate dohotka (npr. kod isplate plaće), dobit od ulaganja doprinosa se oporezuje te primici - mirovine su oporezive pri stjecanju – isplati (npr. Danska, Italija Švedska)
- **TEE** (tax, exempt, exempt – oporezivo, neoporezivo, neoporezivo - to znači da se doprinosi oporezuju i ne umanjuju poreznu osnovicu kod isplate dohotka, dobit od ulaganja doprinosa se ne oporezuje kao niti primici po osnovi mirovine (npr. Njemačka, Luksemburg).

Osim navedena tri pristupa može se (ali vrlo rijetko) pojaviti i koncept **EEE** (exempt, exempt, exempt) – to znači da nema oporezivanja niti u jednoj fazi.

Kod prekograničnog oporezivanja moguće neoporezivanje mirovina i neplaćanje poreza na doprinose (kada se za uplaćene doprinose umanjuje porezna osnovica) ili oporezivanje mirovina i plaćanje poreza na doprinose bi se u pravilu trebalo rješavati međusobnim bilateralnim ili multilateralnim ugovorima, ali i u nacionalnim poreznim propisima država ugovornica.

Druga pitanja i problemi kod oporezivanja prekograničnih mirovina proizlaze iz postojanja vrlo različitih mirovinskih sustava. Ti se mirovinski sustavi najčešće klasificiraju na sljedeće tri široke kategorije:

- **javni sustav mirovinskog osiguranja** – koji se financira tekućom raspodjelom (pay as you go). U RH to je obvezni javni mirovinski sustav (I. se financira tekućom raspodjelom i II. stup koji se kapitalizira) i ne postoje tzv. „državne mirovine“.
- **strukovni mirovinski sustav** – to su mirovinski sustavi pojedinih struka i profesija (npr. obrtnici, liječnici, željezničari i sl.) koji se uglavnom kapitaliziraju (ali ima i onih koji se financiraju tekućom raspodjelom) i mogu se organizirati kao zatvoreni mirovinski fondovi za pojedine struke ili profesije ili unutar poduzeća, grane i sl.
- **individualni sustav umirovljenja** (dopunsko i dodatno mirovinsko osiguranje) – sam e fizičke osobe se dopunski odnosno dodatno mirovinski osiguravaju izvan struke, profesije i poduzeća, grane. Uplaćeni doprinosi se uglavnom kapitaliziraju.

Interakcija između tih triju kategorija aranžmana predstavlja posebne teškoće. Te teškoće uslođava činjenica da svaka država može imati različita porezna pravila za različite mirovinske sustave koji se tiču svake od tih kategorija kao činjenica da postoje značajne razlike u kojem se opsegu države oslanjaju na svaku od ovih kategorija da bi osigurale mirovinska davanja pojedincima (npr. neke države osiguravaju umirovljenička davanja skoro isključivo kroz njihov javni sustav socijalnog osiguranja dok se drugi oslanjaju na strukovni mirovinski sustav ili individualni sustav umirovljenja).

Pitanja koja proizlaze iz navedenih razlika trebaju se u potpunosti razmotriti tijekom bilateralnih pregovora i to posebno zbog mogućeg dvostrukog oporezivanja ili ne oporezivanja i, ako je to potrebno, to treba ugraditi u posebne odredbe konkretnog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

**Republika Hrvatska** je u ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja prihvatila **osnovno načelo** da se mirovine i druga slična primanja isplaćena rezidentu države ugovornice oporezuju samo u toj državi, međutim, u pojedinim ugovorima je dodatno precizirano to načelo odnosno određeni izuzeci, pa svakako treba konzultirati konkretni članak 18. svakog ugovora.

### 2.3. Državna služba (članak 19. Modela ugovora OECD-a – 2010.)

Članak 19. Modela ugovora OECD-a, osim što uređuje pravo na raspoređivanje prava na oporezivanje između država ugovornica za plaće, nadnice i druga slična prava koje isplaćuje država ugovornica, političke podjedinice (regionalna vlast) i lokalna vlast, i uređuje oporezivanje tzv. „**državnih mirovina**“, sadržajno odgovara člancima 19. ugovora koje je RH sklopila s velikom većinom država.

Članak 19. Modela ugovora OECD-a – 2010. koji uređuje mirovine izgleda ovako:

“(1) a) *Plaće, naknade i druga slična primanja koja država ugovornica, njezina politička podjedinica ili njezino lokalno tijelo vlasti isplati fizičkoj osobi za rad u državnoj službi za tu državu ugovornicu, njenu podjedinicu ili tijelo oporezuju se samo u toj državi.*

b) *Međutim, takve se plaće, naknade i druga slična primanja, oporezuju samo u drugoj državi ugovornici ako se usluge pružaju u toj državi i ako je fizička osoba rezident te države koji:*

(i) je državljanin te države, ili

(ii) nije postao rezident te države samo radi pružanja tih usluga.

(2) a) *Neovisno o odredbama stavka 1. **mirovine i druga slična primanja** koje fizičkoj osobi isplaćuje država ugovornica ili se isplaćuju iz fondova koje je osnovala država ugovornica ili njezina politička podjedinica ili njezino lokalno tijelo vlasti, za usluge obavljene za tu državu ili podjedinicu ili tijelo, **oporezuju se samo u toj državi,***

b) *Međutim, te mirovine i druga slična primanja, **oporezuju se samo u drugoj državi ugovornici ako je fizička osoba rezident i državljanin te druge države.***

(3) *Odredbe članka 15., 16., 17., i 18. primjenjuju se na plaće, naknade, mirovine i druga slična primanja koje se odnose na usluge pružene u vezi s djelatnošću države ugovornice, njezine političke podjedinice ili njezina tijela lokalne vlasti.*

Ovaj članak se primjenjuje na plaće i druga slična primanja, te mirovine za rad u državnoj službi.

Pod izrazom “plaće i druga primanja ... koje isplati” podrazumijevaju se i primanja u naravi primljene za rad u državnoj službi za državu ugovornicu ili njezino političko područje (podjedinicu) ili za rad u njezinim tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave (npr. korištenje rezidencije ili automobila, zdravstveno ili životno osiguranje i članstva u klubovima). Odredbe članka primjenjuju se samo na primanja koja isplaćuju ne samo država nego i njezina politička područja i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave (konstitutivne države, regije, pokrajine, departmani, kantoni, okruzi, arondismani, općine ili skupine općina itd.)

Izuzetak od načela davanja isključive ovlasti za oporezivanje državi koja isplaćuje mirovine sadržan je u podstavku b) stavka 1. Prema **Bečkoj konvenciji o diplomatskim i konzularnim odnosima** država koja prima sredstva ima pravo oporezivati naknadu isplaćenu nekim kategorijama djelatnika diplomatskih i konzularnih predstavništava koji su stalni rezidenti ili državljani te države. Uzevši da se mirovine isplaćene vladinim službenicima moraju tretirati u svrhe oporezivanja na isti način kao i plaće zaposlenicima tijekom aktivnog radnog odnosa, izuzetak poput onog u podstavku b) stavka 1. utemeljen je također u podstavku b) stavka 2. glede **mirovina**. Obzirom da uvjet iznesen u podstavku b) stavka 1. ne može vrijediti u svezi



s umirovljenikom, jedini preduvjet ovlasti za oporezivanje mirovine od strane države koja prima sredstva je da **umirovljenik mora biti njezin rezident i državljanin**.

Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se ako se rad obavlja u svezi djelatnosti koje obavlja država ili njeno političko područje ili njezino tijelo lokalne i područne (regionalne) samouprave koji isplaćuju plaće ili druga slična primanja ili mirovine. U tim slučajevima primjenjuju se uobičajena pravila: članak 15. za plaće, članak 16. za naknade članovima uprave i slična primanja, članak 17. za umjetnike i sportaše, te članak 18. za mirovine.

### 3. Oporezivanje mirovina rezidenata RH-a ostvarenih u inozemstvu prema ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja

#### 3.1. Raspodjela prava oporezivanja mirovina prema ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja

Republika Hrvatska u 2016. godini primjenjuje 59 ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sa slijedećim državama ali s 60 država (jer Srbija i Crna Gora primjenjuju isti ugovor – Ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između RH-a i Jugoslavije koji je u primjeni od 1. siječnja 2005. g odine.

**Tablica 1. - Ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koje primjenjuje RH-a u 2016. godini te raspodjela prava oporezivanja mirovina (po pojedinim vrstama) ugovorena s pojedinim državama**

R. br.	DRŽAVA	Početak primjene	NN – međunarodni ugovori	Mirovina (ostvarena po osnovi nesamostalnog rada) oporezuje se samo u zemlji rezidentnosti <sup>1</sup>	Vrste mirovina koje se „mogu oporezivati“ u obje države ugovornice ili se pojedine vrste mirovina oporezuju samo u državi izvora (država isplate mirovina) **
1.	Albanija	1.1.1998.	13/95	u RH	-
2.	Armenija	1.1.2011.	13/09	u RH	-
3.	Austrija	1.1.2002.	3/01	u RH	-
4.	Azerbajdan	1.1.2014.	2/13	u RH	-
5.	Belgija **	1.1.2005.	6/03	-	mirovine i druge naknade, povremene ili stalne, koje se isplaćuju u skladu s propisima o socijalnom osiguranju države ugovornice „mogu se oporezivati“ u toj državi ugovornici (državi izvora). Ova odredba također se odnosi i na mirovine i naknade koje se plaćaju u okviru javnih programa koje organizira država ugovornica za nadopunjavanje korisnih učinaka takvog zakonodavstva (čl. 18. st. 2. Ugovora)
6.	Bjelorusija	1.1.2005.	3/04	u RH	-
7.	BiH	1.1.2006.	2/05	u RH	-
8.	Bugarska	1.1.1999.	3/98	u RH	-
9.	Crna Gora	3.6.2006.	3/03	u RH	-
10.	Češka	1.1.2000.	8/99	u RH	-
11.	Čile	1.1.2005.	10/04	u RH	-
12.	Danska **	1.1.2010.	12/08	-	Plaćanja koje fizička osoba, kao rezident države ugovornice, primi na temelju zakona o socijalnom osiguranju druge države ugovornice ili na temelju nekog drugog plana fondova osnovanih od strane te druge države ili njezine lokalne vlasti, <b>mogu se oporezivati</b> u toj drugoj državi (čl.18. st.1) U skladu s odredbama stavka 1. ovog članka i članka 19. stavka Mirovine i druga slična primanja ostvarena u državi ugovornici bilo da su isplaćena rezidentu druge države ugovornice u odnosu na prošli nesamostalni rad ili ne, oporezuju se <b>samo u drugoj državi ugovornici</b> . Međutim, mirovine i druga slična primanja <b>mogu se oporezivati u prvospomenutoj državi</b> ako: a) su doprinosi od strane korisnika uplaćeni u mirovinski plan bili izuzeti od korisnikova oporezivog dohotka u prvospomenutoj državi ugovornici prema propisima te države ili b) doprinosi plaćeni od strane poslodavca nisu bili oporezivi dohodak korisnika u prvospomenutoj državi ugovornici prema propisima te države (čl.18. st.2.)
13.	Estonija	1.1.2005.	8/03	u RH	-
14.	Finska **	8.10.1991.	53/91	-	mirovina što ih fizičkoj osobi isplati država ugovornica ili njezina društvena politička zajednica ili, kad je riječ o Finskoj, njezino statutarno tijelo, iz budžeta ili iz posebnih sredstava oporezuju se <b>samo</b> u drugoj državi ugovornici. Takve mirovine oporezuju se samo u drugoj državi ugovornici ako je primalac državljanin i rezident te države (čl. 18. st. 2. Ugovora)
15.	Francuska	1.1.2006.	7/04	u RH	-
16.	Grčka	1.1.1999.	18/97	u RH	-
17.	Gruzija	2014.	12/13	u RH	-
18.	Indija	1.1.2016.	4/14	u RH	-
19.	Indonezija	1.1.2013.	13/09	u RH	-



R. br.	DRŽAVA	Početak primjene	NN – međunarodni ugovori	Mirovina (ostvarena po osnovi nesamostalnog rada) oporezuje se samo u zemlji rezidentnosti*	Vrste mirovina koje se „mogu oporezivati“ u obje države ugovornice ili se pojedine vrste mirovina oporezuju samo u državi izvora (država isplate mirovina) **
20.	Irska	1.1.2004.	16/03	u RH	-
21.	Iran	1.1.2009.	10/04	u RH	-
22.	Island	1.1.2012.	3/11	u RH	-
23.	Italija ***	1.1.2010.	10/2002	u RH	-
24.	Izrael	1.1.2008.	11/06	u RH	-
25.	Jordan	1.1.2007.	11/05	u RH	-
26.	JAR **	1.1.1998.	17/97	-	mirovine i druga slična primanja i anuiteti nastali u državi ugovornici i plaćeni rezidentu druge države „mogu se oporezivati“ u prvospomenutoj državi (JAR)
27.	Kanada**	1.1.2000.	12/99	-	mirovine do ukupno 12.000 CAD godišnje može oporezivati Kanada
28.	Katar	1.1.2013.	1/09	u RH	-
29.	Kina	1.1.2002.	3/01	-	mirovine i druga slična primanja isplaćene od strane Vlade jedne države ugovornice ili njezinih lokalnih tijela po sustavu javnog socijalnog osiguranja te države oporezuje se <b>samo</b> u toj državi ugovornici
30.	Koreja	1.1.2007.	7/06, 1/07	u RH	-
31.	Kuvajt	1.1.2004.	15/02	u RH	-
32.	Latvija	1.1.2002.	3/01	u RH	-
33.	Litva	1.1.2002.	3/01	u RH	-
34.	Mađarska	1.1.1999.	11/97	u RH	-
35.	Malta	1.1.2000.	7/99	u RH	-
36.	Makedonija	1.1.1997.	13/95	-	mirovine i druga slična primanja isplaćene od strane Vlade jedne države ugovornice ili njezino tijelo lokalne samouprave i uprave u okviru javnog osiguranja koje je dio socijalne skrbi te države ugovornice oporezuju se <b>samo</b> u toj državi
37.	Malezija	1.1.2005.	6/03	u RH	-
38.	Maroko	1.1.2013.	1/09 i 4/09	-	Sukladno odredbama članka 19. stavak 2., mirovine, rente i druga slična primanja isplaćena rezidentu države ugovornice s obzirom na njegov prijašnji nesamostalni rad, oporezuju se samo u toj državi (čl. 18.st.1.) Neovisno o odredbama stavka 1., isplaćene mirovine i druga plaćanja na temelju propisa o socijalnom osiguranju države ugovornice oporezuju se samo (čl. 18.st.2.)
39.	Mauricijus	1.1.2004.	10/03	-	mirovina i druge naknade isplaćene u okviru državnog programa, koji je dio sustava socijalnog osiguranja države ugovornice ili njezinih tijela lokalne uprave i samouprave, bit će oporezive <b>samo</b> u toj državi (čl. 18. st. 2. Ugovora)
40.	Moldova	1.1.2007.	3/06	u RH	-
41.	Nizozemska **	1.1.2002.	3/01	-	RH ima pravo oporezivati bruto iznos do 12.000 NLG u bilo kojoj kalendarskoj godini; iznos preko 12.000 NLG godišnje oporezivat će Nizozemska
42.	Norveška	8.10.1991.	53/91	u RH	-
43.	Njemačka **	1.1.2007.	9/06	primanja koja rezident jedne države ugovornice dobiva od <b>zakonskog socijalnog osiguranja</b> druge države ugovornice <b>moгу se oporezivati samo</b> u toj drugoj državi – <b>Njemačkoj</b> (čl. 18. st. 2. Ugovora)	mirovine, i druga slična primanja ili rente u smislu stavka 4., koja se rezidentu države ugovornice isplaćuju iz druge države ugovornice, oporezuju se <b>samo</b> u prvospomenutoj državi (čl. 18. st. 1. Ugovora) – to znači da se sve mirovine osim mirovina koje se isplaćuju iz <b>zakonskog socijalnog osiguranja</b> oporezuju u državi rezidentnosti (misli se na <b>privatno mirovinsko osiguranje</b> )
44.	Oman **	1.1.2012.	9/2010	-	isplaćene mirovine i druga plaćanja u okviru javnog plana koji je dio sustava socijalnog osiguranja države ugovornice, oporezuje se <b>samo</b> u toj državi
45.	Poljska **	1.1.1997.	13/95	-	mirovine i druga slična plaćanja koja isplati Vlada države ugovornice ili njezino tijelo lokalne samouprave i uprave u okviru javnog osiguranja koje je dio sustava socijalne skrbi te države ugovornice oporezuju se <b>samo</b> u toj državi
46.	Portugal	1.1.2016.	3/14	u RH	-
47.	Rumunjska**	1.1.1997.	11/96	-	mirovine i druga slična plaćanja izvršena u okviru javnog osiguranja koje je dio sustava socijalne skrbi te države ugovornice, njezino lokalnog tijela ili administrativno-teritorijalne jedinice oporezuju se <b>samo</b> u toj državi

R. br.	DRŽAVA	Početak primjene	NN – međunarodni ugovori	Mirovina (ostvorena po osnovi nesamostalnog rada) oporezuje se samo u zemlji rezidentnosti*	Vrste mirovina koje se „mogu oporezivati“ u obje države ugovornice ili se pojedine vrste mirovina oporezuju samo u državi izvora (država isplate mirovina) **
48.	Rusija	1.1.1998.	11/96	u RH	-
49.	San Marino **	1.1.2006.	10/05	-	mirovine i druga slična primanja koje isplati država ugovornica sukladno odredbama o socijalnom osiguranju oporezuje se isključivo u toj državi (čl. 18. st. 3. Ugovora)
50.	Sirija	1.1.2010.	12/08	u RH	-
51.	Slovačka	1.1.1997.	11/96	u RH	-
52.	Slovenija	1.1.2006.	8/05	u RH	-
53.	Srbija	1.1.2005.	3/03	u RH	-
54.	Španjolska	1.1.2007.	3/06	u RH	-
55.	Švedska **	8.10.1991.	53/91	-	plaćanja izvršena prema sistemu javnog socijalnog osiguranja države ugovornice „mogu se oporezivati“ u toj državi (čl. 18. St.4. Ugovora)
56.	Švicarska	1.1.2000.	8/99	u RH	-
57.	Turkemenistan	1.1.2016.	3/15	u RH	-
52.	Turska	1.1.2001.	5/99	u RH	-
53.	Ukrajina	1.1.2002.	11/97	u RH	-
54.	Velika Britanija	1.1.2016.	5/15	-	paušalna plaćanja koja nastaju iz mirovinskog sustava ustanovljenog u državi ugovornici i čiji je stvarni korisnik rezident druge države ugovornice oporezivati će se samo u prvospomenutoj državi.

\* mirovine koje države ugovornice isplaćuju rezidentima RH-a oporezuju se sukladno članku 18. Modela Ugovora OECD-a (po osnovi prijašnjeg nesamostalnog rada), a to znači samo u RH-a ,

\*\* ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koje primjenjuje RH-a s navedenim državama pod određenim uvjetima određene vrste mirovina „mogu se oporezivati“ u obje države (u navedenim državama i u RH-a pa se eventualno plaćen porez u tim državama u pravilu uračunava u RH-a) i to se u pravilu odnosi samo na pojedine vrste mirovina.

Kod ugovora o izbjegavanju dvostrukog osiguranja kod kojih se samo pojedine „samo“ (isključivo) vrste mirovina oporezuju u državi izvora (državi koja isplaćuje mirovinu) imamo dvije situacije:

- da se „samo“ (isključivo) određene vrste mirovina (to su mirovine koje isplaćuje država ili lokalna samouprava i uprava i sl.) oporezuju u državi izvora (državi koja isplaćuje mirovine) dok se mirovine ostvarene od nesamostalnog rada, u pravilu, oporezuju u državi rezidentnosti (da ne bi došlo do zabune to nismo prikazali u tabeli).
- da se mirovine (zakonskog) socijalnog osiguranja oporezuju „samo“ (isključivo) u državi izvora (državi isplate mirovina) dok se neke vrste mirovina (npr. rente i sl.) oporezuju „samo“ (isključivo) u državi rezidentnosti primatelja mirovine.

\*\*\* RH ima pravo oporezivati i tzv. talijanske „vojne mirovine“ (za razdoblje provedeno u talijanskoj vojsci, te obiteljske mirovine što ih primaju udovice iza pokojnih supruga koji su mirovinu ostvarili po osnovi sudjelovanja u talijanskoj vojsci) ako su umirovljenici rezidenti RH i državljani i RH i Italije, pravo oporezivanja takvih vojnih mirovina uma Italija.



### ističemo...

RH ima pravo oporezivanja mirovina rezidenata RH isplaćenih iz privatnih mirovinskih planova (osiguranja) drugih država ugovornice dok se pravo oporezivanja mirovina isplaćenih iz sustava javnog socijalnog osiguranja koji su u nadležnosti drugih država (koje se „mogu oporezivati“ u obje države ugovornice ili se pojedine vrste mirovina oporezuju „samo“ u državi izvora odnosno država isplate mirovina.

Autor napominje da ova tabela (koja nesumnjivo ima svoju upotrebnu vrijednost) ne može u cijelosti obuhvatiti svu kompleksnost pravilne primjene pojedinih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja te preporuča da uvijek treba konzultirati članke 18. i 19. u svakom konkretnom ugovoru (ali i Komentare Modela Ugovora OECD-a koji objašnjavaju ovu problematiku) jer su sadržaji tih članaka različiti od države do države.

Ako Republika Hrvatska s državom koja isplaćuje mirovine ne primjenjuje Ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, tada se status rezidentnosti uređuje u cijelosti domaćim poreznim propisima, odnosno općim poreznim zakonom, te se porezna obveza utvrđuje sukladno Zakonu i Pravilniku.

To znači da se mirovine rezidenata RH-a ostvarene iz inozemstva oporezuju u RH-a a eventualni porez na dohodak plaćen u inozem-

stvu (na temelju potvrde inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu u inozemstvu ili na temelju potvrde za to ovlaštene osobe o uplaćenom porezu u inozemstvu) na te mirovine će se uračunati u tuzemni dohodak i to na temelju podnesene godišnje prijave.

Treba napomenuti još i tri važna koraka koja treba imati na umu i to:

- prvo trebamo utvrditi rezidentnost primatelja mirovine ostvarene iz inozemstva i to:
  - na temelju članka 4. Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ili
  - na temelju članka 38. Općeg poreznog zakona i Zakona o porezu na dohodak ako RH-a s državom (koja isplaćuje mirovinu rezidentu RH-a) ne primjenjuje Ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.
- drugo, radi pravilne primjene članaka 18. i 19. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja prvo treba identificirati vrstu mirovina (ostvarene temeljem nesamostalnog rada, od samostalne djelatnosti, iz socijalnog osiguranja, iz „zakonskog socijalnog osiguranja“, mirovine i „slična primanja“, državne mirovine, rente, privatne mirovine i sl.) i vidjeti je li ta vrsta mirovine obuhvaćena navedenim člancima i kako je raspodijeljeno pravo oporezivanja između dviju država ugovornica.
- treće, ukoliko članci 18. i 19. pojedinog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ne obuhvaćaju vrstu mirovine

koju smo identificirali, onda se ta vrsta mirovine sukladno članku 21. Ostali dohodak - Modela Ugovora OECD-a (koji je u pravilu „ugrađen“ u sve konkretne ugovore) oporezuje u državi rezidentnosti primatelja mirovine (u našem slučaju je to RH-a) pod uvjetom da je takvo oporezivanje omogućeno odnosno propisano Zakonom i Pravilnikom. Međutim, ako oporezivanje takve vrste mirovina nije propisano Zakonom i Pravilnikom onda se takva mirovina ne smije oporezivati u RH-a.

Ovaj članak 21. (Ostali dohodak) daje opće pravilo u svezi oporezivanja dohotka koji nije utvrđen (obuhvaćen) u prethodnim člancima ugovora (od čl. 6. do čl. 20. ugovora). Temeljem ovog članka isključivo pravo oporezivanja daje se državi u kojoj je primatelj rezident.



### ističemo...

Ako se mirovine isplaćuju rezidentu RH-a iz država s kojima RH nije sklopila i ne primjenjuje ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja tada RH obvezno oporezuje te mirovine po hrvatskim propisima.

### 3.2. Obvezno zdravstveno osiguranje i korištenje zdravstvene zaštite umirovljenika koji imaju prebivalište ili odobren stalni boravak u RH-a

Prema članku 7. stavku 1. točkama 10., 11. i 12. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju "Narodne novine", broj 80/13 i 137/13) na obvezno zdravstveno osiguranje prema ovom Zakonu obvezno se osiguravaju i stječu status osiguranika:

- korisnici prava na mirovinu prema propisima o mirovinskom osiguranju Republike Hrvatske, ako imaju prebivalište ili odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj (točka 10.) – umirovljenici ne podliježu plaćanju doprinosa za zdravstveno osiguranje – koji se obračunava po stopi od 15%,
- korisnici prava na profesionalnu rehabilitaciju po propisima o mirovinskom osiguranju Republike Hrvatske, ako imaju prebivalište ili odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj (točka 11.),
- korisnici mirovine i invalidnine koji to pravo ostvaruju **isključivo od stranog nositelja mirovinskog i invalidskog osiguranja**, ako propisima Europske unije, odnosno međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, **ako imaju prebivalište ili odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj** (točka 12.).

Prema članku 10. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, **status osigurane osobe – člana obitelji osiguranika**, kao nositelja obveznoga zdravstvenog osiguranja, mogu steći:

- 1) supružnik (bračni i izvanbračni, sukladno propisima o obiteljskim odnosima),
- 2) djeca (rođena u braku, izvan braka ili posvojena, pastoračad) te druga djeca bez roditelja, ako ih osiguranik uzdržava, na zahtjev osiguranika,
- 3) roditelji (otac, majka, očuh, maćeha i posvojitelj), ako su nesposobni za samostalan život i rad, ako nemaju sredstava za uzdržavanje i ako ih osiguranik uzdržava,
- 4) unuci, braća, sestre, djed i baka, ako su nesposobni za samostalan život i rad, ako nemaju sredstava za uzdržavanje i ako ih osiguranik uzdržava.



### ističemo...

Navedeni članovi obitelji osiguranika stječu status osigurane osobe pod uvjetom da status u obveznom zdravstvenom osiguranju ne mogu ostvariti po nekoj od osnova osiguranja iz članka 7. ovoga Zakona te da imaju prebivalište, odnosno odobren stalni boravak u Republici Hrvatskoj, ako propisima Europske unije, odnosno međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Nadalje, prema članku 13. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, osobe s prebivalištem, odnosno odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj koje pravo na obvezno zdravstveno osiguranje **ne mogu ostvariti prema jednoj od osnova osiguranja utvrđenih člancima 7. do 12.** (korisnici mirovine i invalidnine koji to pravo ostvaruju **isključivo od stranog nositelja** mirovinskog i invalidskog osiguranja) i člancima 14. i 15. Zakona **obvezne su se osigurati na obvezno zdravstveno osiguranje kao osigurane osobe.**



### ističemo...

Navedene osobe prava i obveze iz obveznoga zdravstvenog osiguranja **stječu pod uvjetom da su prethodno jednokratno uplatile doprinos** za obvezno zdravstveno osiguranje na najnižu osnovicu za obračun doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje **od dana prestanka ranijeg statusa osigurane osobe, a najdulje za razdoblje od 12 mjeseci.**

Prema članku 14. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, nositelji obveznoga zdravstvenog osiguranja iz članka 10. stavka 1. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju **koji se nalaze na radu u trećim državama s kojima Republika Hrvatska nema sklopljen međunarodni ugovor ili sklopljenim međunarodnim ugovorom nije uređeno pitanje zdravstvenog osiguranja obvezni su se osigurati na obvezno zdravstveno osiguranje i uplaćivati propisani doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje za svakog člana svoje obitelji s prebivalištem** odnosno odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj koji **nije zdravstveno osiguran kod nositelja zdravstvenog osiguranja u državi rada nositelja osiguranja** a bio je prije njegova odlaska na rad u treću državu obvezno zdravstveno osiguran u Republici Hrvatskoj kao član njegove obitelji sukladno članku 10. ovoga Zakona.

Zaključno dajemo prikaz statusa **umirovljenika – povratnika** u RH koji su mirovinu ostvarili u drugim državama te imaju prebivalište u RH-a (rezidenti):

- ako su umirovljenici ostvarili osim mirovine u inozemstvu i mirovinu u RH-a (u pravilu su to tzv. razmjernje mirovine) tada su ti umirovljenici obvezno zdravstveno osigurani u RH-a i **ne podliježu plaćanju doprinosa za zdravstveno osiguranje,**
- ako su umirovljenici ostvarili mirovinu **isključivo od stranog nositelja mirovinskog i invalidskog osiguranja iz EU mogu biti obvezno zdravstveno osigurani u državi EU ili u RH** (a to znači da podliježu plaćanju doprinosa za zdravstveno osiguranje u RH-a). Ako umirovljenici imaju prebivalište u RH-a i primaju mirovinu iz država članica EU (no ne i iz RH-a) a obvezno su osigurani na zdravstveno osiguranje u nekoj od država članica EU (plaćanje doprinosa ovisi o propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju tih država) zdravstvenu zaštitu u



RH-a će ostvarivati putem Europske kartice zdravstvenog osiguranja države članice EU-a.

- ako su umirovljenici mirovinu ostvarili **isključivo od stranog nositelja mirovinskog i invalidskog osiguranja iz države s kojom RH primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju mogu biti obvezno zdravstveno osigurani u toj državi EU ili u RH**. Ako umirovljenici imaju prebivalište u RH-a i primaju mirovinu iz država s kojima RH-a primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju a obvezno su osigurani na zdravstveno osiguranje u nekoj od država ugovornica (s kojima RH primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju) zdravstvenu zaštitu u RH-a će ostvarivati putem izdane **propisane potvrde** koje su izdale države s kojima RH primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju.
- ako su umirovljenici mirovinu ostvarili **isključivo od stranog nositelja mirovinskog i invalidskog osiguranja iz trećih država (koje nisu države članice EU i s kojima RH ne primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju) moraju se obvezno zdravstveno osigurati i plaćati doprinose HZZO-u** temeljem članka 13. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i članka 9. stavak 1. točke 24. te člancima 130. do 134. Zakona o doprinosima („Narodne novine“, broj 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14) **i ne mogu steći status osigurane osobe - član obitelji osiguranika**.

Porezna uprava utvrđuje obvezu doprinosa za svaku godinu osobama osiguranima po osnovi **mirovine ili invalidnine** iz inozemstva (članak 9. stavak 1. točka 24.). Navedene osobe su obveznici doprinosa i obveznici plaćanja doprinosa za osobno osiguranje. Doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje (po stopi od 15%) se obračunava na najnižu osnovicu koja za 2016. godinu iznosi 2.812,95 kn. **Mjesečna osnovica** iznos je mirovine ili invalidnine, **ali ne može biti niža od najniže mjesečne osnovice (2.812,95) niti viša od iznosa prosječne plaće (8.037,00)** pa mjesečni doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje može iznositi od **421,94 do 1.205,55 kn** za 2016. godinu. Podatak o iznosu mirovine i invalidnine osiguranik dokazuje u postupku prijave na osiguranje, odnosno u postupku utvrđivanja statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju. Mirovina ili invalidnina koja se zaprimi u inozemnoj valuti preračunava se u kunsku vrijednost prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan stjecanja svojstva osiguranika.

Porezna uprava može, na zahtjev osiguranika ili po službenoj dužnosti, utvrditi novi iznos osnovice s početkom primjene za godinu koja slijedi iza godine u kojoj je promjena nastala, ako se:

- 1) promijeni iznos mirovine ili invalidnine i to za više od 5% u odnosu na iznos mjesečne osnovice utvrđene sukladno stavku 2. ovoga članka,
- 2) promijeni srednji tečaj kune za inozemnu valutu u kojoj se isplaćuje mirovina ili invalidnina za više od 5% u odnosu na iznos mjesečne osnovice utvrđene sukladno stavku 2. ovoga članka.

Doprinos dopijeva na naplatu **do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec**.

Posebno ističemo da se prema članku 36. stavku 10. Zakona, rezidentima (to se, između ostalih, odnosi i na umirovljenike koji podliježu plaćanju doprinosa za zdravstveno osiguranje) **osobni odbitak uvećava i za iznose plaćene za obvezno zdravstveno osiguranje** ako porezni obveznik nije drukčije osiguran, do visine propisanog obveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje i priznaje se samo na godišnjoj razini.

### 3.3. Plaćanje predujma poreza na dohodak i ostale obveze primatelja inozemne mirovine

Kada tuzemni isplatelj mirovine (npr. HZMO koji je elektronski povezan s Poreznom upravom od koje dobiva sve relevantne mjesečne podatke potrebne za obračun poreza i prireza za svakog umirovljenika) isplaćuje mirovinu onda isti isplatelj obračunava porez na dohodak i prirez prema propisanim poreznim razredima, primjenjujući propisane osobne odbitke i dostavlja obrazac JOPPD po svakom umirovljeniku.

Međutim, na dohodak od nesamostalnog rada kojeg porezni obveznici ostvare izravno iz inozemstva (a tu naravno pripadaju i mirovine) ti porezni obveznici (primatelji inozemnih mirovina) su **sami obvezni obračunati predujam poreza** na dohodak prema članku 45. Zakona i članku 61, Pravilnika i uplatiti ga **u roku od osam dana od dana primitka dohotka**.

Ako porezni obveznik **uz mirovinu iz inozemstva prima i mirovinu iz Republike Hrvatske** (iz članka 14. stavka 2. Zakona, odnosno članka 12. stavka 1. Pravilnika), osobni odbitak može koristiti samo kod jednog isplatelja osim u slučaju primjene članka 61. stavka 18. Pravilnika kada je moguće tijekom poreznog razdoblja koristiti osobni odbitak do 3.800,00 kn odnosno do iznosa osobnog odbitka iz članka 36. stavka 1. i 2. Zakona ako ukupni iznos mirovina (dvije ili više) koje isplaćuju dva ili više isplatelja ne prelazi osobni odbitak umirovljenika (uz obvezni zahtjev umirovljenika nadležnoj ispostavi Porezne uprave koja će im dostaviti preslike porezne kartice).

Porezni obveznik za mirovinu ostvarenu iz inozemstva mora:

- podnijeti prijavu za upis u registar obveznika poreza (RPO) na dohodak ispostavi Porezne uprave nadležnoj prema njihovom prebivalištu ili uobičajenom boravištu (a to mogu učiniti i njegovi opunomoćnici) **u roku od osam dana** od dana početka ostvarivanja primitaka,
- obračunati i uplatiti predujam poreza na dohodak u roku od osam dana** od dana primitka dohotka na propisane uplatne račune,
- podnijeti obrazac JOPPD** nadležnoj ispostavi Porezne u roku od 8 dana od dana primitka inozemne mirovine.

Napominjemo da se prema članku 8. stavku 4. Pravilnika oporezivi primici, od kojih je porezni obveznik dužan platiti porez u tuzemstvu a ostvareni su u inozemstvu (izravno ili neizravno) u stranoj valuti, **preračunavaju u kunsku vrijednost prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke važećem na dan primitka**. Iznimno, ako se dan primitka tijekom poreznog razdoblja ne može točno utvrditi, preračunavanje na srednji tečaj Hrvatske narodne banke obavlja se s 31. 12. godine u kojoj je oporezivi primitak u inozemstvu ostvaren, a u slučaju poreznog razdoblja kraćeg od kalendarske godine, na posljednji dan u mjesecu s kojim završava to kraće porezno razdoblje.

### 3.4. Primjena osobnog odbitka na mirovinu ostvarenu u inozemstvu koja je veća od mirovine koju isplaćuje HZMO

Prema članku 66. stavku 7. Pravilnika, porezni obveznik koji mirovinu ostvaruje od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i drugog isplatelja u inozemstvu i **osobni odbitak želi koristiti pri obračunu predujma poreza na dohodak po osnovi mirovine ostvarene u inozemstvu, poreznu karticu zatražit će od nadležne ispostave Porezne uprave do 20. u mjesecu** za obračun pri isplatama u idućem mjesecu.



Prema članku 61. stavku 5. Pravilnika, **porezna kartica** (dalje: PK) umirovljenika se može koristiti samo kod jednog isplatitelja, tj. u HZMO-u kod kojeg se nalaze porezne kartice umirovljenika za tuzemnu mirovinu (porez usteže, obračunava i isplaćuje HZMO) odnosno ako se kartica nalazi kod umirovljenika koji ostvaruje inozemnu mirovinu za inozemnu mirovinu za koju porez na dohodak i prirez obračunava i plaća sam umirovljenik.

**Primjer – Obračun poreza na dohodak mirovine koju je rezident RH-a ostvario u Austriji i mirovinu iz RH-a – primjena osobnog odbitka samo na isplaćenu inozemnu mirovinu**

Umirovljenik Pero Perić (ima prebivalište u Zagrebu – prirez 18%) je 24. listopada 2016. ostvario pri mitak po osnovi mirovine u iznosu od 1.200 eura (za rujan 2016.) koji mu je dostavljen na njegov račun u poslovnoj banci „ZB“ u Zagrebu. Preračunato u kune mirovina od 1.200 eura na dan primitka mirovine iznosi 9.000,00 kuna.

Umirovljenik uzdržava suprugu koja je upisana na njegovu poreznu karticu. Umirovljenik ima pravo na osobni odbitak za sebe u iznosu od 3.800,00 kuna te za uzdržavanu suprugu još 1.300,00 kuna (2.600,00 x 0,5) što ukupno iznosi 5.100,00 kuna.

Međutim, ako korisnik ove inozemne mirovine ostvaruje i hrvatsku mirovinu onda ne bi mogao istodobno tijekom godine koristiti osobni odbitak u HZMO-u (za mirovinu koja je ostvarena u RH-a i koju isplaćuje HZMO) i koristiti osobni odbitak kada ga koristi sam umirovljenik kada obračunava porez na dohodak na inozemnu mirovinu.

Pretpostavili smo da tuzemna mirovina koju isplaćuje HZMO iznosi 1.500,00 kn pa se sam umirovljenik javio nadležnoj ispostavi Porezne uprave sa zahtjevom da želi koristiti svoju poreznu karticu tj. svoj osobni odbitak na inozemnu mirovinu a ne na tuzemnu mirovinu. Porezna uprava po primitku tog zahtjeva to dojavljuje HZMO-u koji će na obrascu IP umirovljenika evidentirati **identifikator 2**, što znači da kod obračuna poreza na dohodak i prireza HZMO više neće primjenjivati osobni odbitak umirovljenika. Naravno, Porezna uprava će umirovljeniku izdati poreznu karticu (odnosno ažurirati poreznu karticu ako je ima) kako bi umirovljenik mogao koristiti svoj osobni odbitak kod obračuna poreza na dohodak i prirez iz inozemne mirovine koja je veća od tuzemne mirovine.

Prema članku 18. (Mirovine) Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu između Republike Hrvatske i Republike Austrije („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, br. 3/01) mirovine i druga slična primanja isplaćena rezidentu države ugovornice po osnovi prijašnjeg nesamostalnog rada, oporezuje se samo u toj državi. Dakle, ova vrsta mirovine koju rezidentu RH-a isplaćuje austrijsko javno osiguranje **oporezuje se samo u Republici Hrvatskoj.**

**Postoji obveza utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak za 2016.** putem posebnog postupka kojeg će obaviti Porezna uprava, jer je umirovljeniku isplaćivana tijekom 2016. osim mirovine iz inozemstva i mirovina iz tuzemstva na koju nije tijekom 2016. primijenjen osobni odbitak.

**ističemo...**

Ako umirovljenik ostvaruje **samo** inozemnu mirovinu koja je oporeziva u RH i pravilno obračuna porez na dohodak i prirez (na temelju porezne kartice koju mu izda Porezna uprava) nije obavezan podnijeti godišnju poreznu prijavu, odnosno Porezna uprava neće primijeniti posebni postupak ako raspolaže mjesečnim obrascima JOPPD koje joj je umirovljenik morao dostavljati.

**Obračun poreza na dohodak i prireza na mirovine ostvarene u inozemstvu (Austrija) – isplata mirovine 24. listopada 2016.**

R.br.	Opis	Iznos
1.	Primitak mirovine iz inozemstva (1.200 eura)	9.000,00
2.	Osobni odbitak 5.100,00 (3.800,00 + 1.300,00)	5.100,00
3.	Porezna osnovica (1 -2)	3.900,00
4.	Obračun poreza na dohodak	
	- 12% na 2.200,00	264,00
	- 25% na 1.700,00	425,00
5.	Ukupno porez na dohodak	689,00
6.	Obračun prireza 18%	124,02
7.	<b>Ukupno obračunati porez na dohodak i prirez</b>	<b>813,02</b>

Umirovljenik-porezni obveznik je obavezan obračunati i uplatiti predujam poreza na dohodak **u roku od osam dana** od dana primitka dohotka i uplatiti ga na u korist računa Grada Zagreba: HR1110010051713312009

**U nalogu za plaćanje u polje „model“ te „poziv na broj odobrenja“ treba upisati:**

<b>HR68</b>	1899 - OIB poreznog obveznika - oznaka izvješća JOPPD
-------------	---

Do 1.studenog 2016. umirovljenik mora podnijeti obrazac JOPPD. Porez na dohodak i prirez obračunava se i podmiruje 28. listopada 2016. godine te je oznaka obrasca JOPPD-a 16302.

**OBRAZAC JOPPD**  
- stranica A-

**IZVJEŠĆE**

**o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja na dan 28. listopada 2016.**

I. OZNAKA IZVJEŠĆA	16302	II. VRSTA IZVJEŠĆA	1
III. PODACI O:		III.1. PODNOSITELJU IZVJEŠĆA	III.2. OBVEZNIKU PLAĆANJA
1. Naziv/ime i prezime	Pero Perić		
2. Adresa	Zagreb, Ilica 49		
3. Adresa elektroničke pošte			
4. OIB	3333333333		
5. Oznaka podnositelja	4		
IV.1. BROJ OSOBA ZA KOJE SE PODNOSI IZVJEŠĆE	1	IV.2. BROJ REDAKA NA POPISU POJEDINAČNIH OBRAČUNA SA STRANICE	1

V. PODACI O UKUPNOM IZNOSU OBRAČUNANOM PREDUJMU POREZU NA DOHODAK I PRIREZU POREZU NA DOHODAK	IZNOS
1. Ukupan iznos predujma poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po osnovi nesamostalnog rada (1.1. + 1.2.)	813,02
1.1. Ukupan iznos stupaca 14.1. i 14.2. sa stranice B pod oznakom stjecatelja primitka /osiguranika (plaća)	813,02

**Objavite svoje financijske izvještaje u RiPup-u**

**Cijena: 980,00 kn + PDV**  
**Tel.: 01 / 49 21 737**



- stranica B -

IV. Redni broj stranice 1/1		III. Vrsta izvješća 1		II. Oznaka izvješća 16302		I. OIB podnositelja izvješća 3333333333	
17. Obračunani primitak od nesamostalnog rada (plaća)				6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika	6.2. Oznaka primitka/obveze doprinosa	0121	0335
16.1. Oznaka načina isplate	16.2. Iznos za isplatu			8. Oznaka prvog/zadnjeg mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	9. Oznaka punog/nepunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena	3	0
15.1. Oznaka neoporezovog primitka	15.2. Iznos neoporezovog primitka			7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za staž sa povećanim trajanjem	7.2. Obveza posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	0	0
14.1. Iznos obračunanog poreza na dohodak	14.2. Iznos obračunanog prireza porezu na dohodak	689,00	124,02	10. Sati rada	10.1. Razdoblje obračuna od	0	01.09.2016
13.4. Osobni odbitak	13.5. Porezna osnovica	5.100,00	3.900,00	10.0. Ukupni neodrađeni sati rada (10.- odrađeni sati rada)	10.2. Razdoblje obračuna do	0	30.09.2016.
13.2. Izdatak - uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje	13.3. Dohodak	0,00	9.000,00	12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	0,00
12.9. Poseban doprinos za zapošljavanje osoba s invaliditetom	13.1. Izdatak	0,00	0,00	11. Iznos primitka (oporezivi)	12. Osnovica za obračun doprinosa	9.000,00	0,00
12.7. Dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem - II STUP	12.8. Poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	0,00	0,00	10. Sati rada	10.1. Razdoblje obračuna od	0	01.09.2016
12.5. Doprinos za zapošljavanje	12.6. Dodatni doprinos za mirovinsko osig. za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	0,00	0,00	8. Oznaka prvog/zadnjeg mjeseca u osiguranju po istoj osnovi	9. Oznaka punog/nepunog radnog vremena ili rada s polovicom radnog vremena	3	0
12.3. Doprinos za zdravstveno osiguranje	12.4. Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	0,00	0,00	7.1. Obveza dodatnog doprinosa za MO za staž sa povećanim trajanjem	7.2. Obveza posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	0	0
12.1. Doprinos za mirovinsko osiguranje	12.2. Doprinos za mirovinsko osiguranje - II STUP	0,00	0,00	6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika	6.2. Oznaka primitka/obveze doprinosa	0121	0335
11. Iznos primitka (oporezivi)	12. Osnovica za obračun doprinosa	9.000,00	0,00	4. OIB stjecatelja/osiguranika	5. Ime i prezime stjecatelja/osiguranika	3333333333	Pero Perić
10.0. Ukupni neodrađeni sati rada (10.- odrađeni sati rada)	10.2. Razdoblje obračuna do	0	30.09.2016.	2. Šifra općine/grada prebivališta/boravišta	3. Šifra općine/grada rada	01333	99040
10. Sati rada	10.1. Razdoblje obračuna od	0	01.09.2016	1. Redni broj		1.	

### 3.5. Primjena osobnog odbitka tijekom godine kod dva ili više isplatitelja mirovine

Od 1. lipnja 2012. kada je stupio na snagu Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak kojim je umirovljenicima u određenim slučajevima dopušteno da tijekom poreznog razdoblja koriste istodobno osobni odbitak kod više isplatitelja ako im zbroj svih „mirovina“ ne prelazi njihov osobni odbitak (od 1. siječnja 2005. pa na dalje iznosi 3.800,00 ili više ako ima uzdržanih članova obitelji ili djece i možebitnu invalidnost).

Prema članku 61. stavku 18. Pravilnika, iznimno od stavka 5. istog članka prema kojem se osobni odbitak pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada može koristiti samo kod onog isplatitelja mirovine kod kojeg se nalazi porezna kartica umirovljenika, na temelju **zahtjeva umirovljenika** (kojeg podnosi nadležnoj ispostavi Porezne uprave) **osobni odbitak se može tijekom godine istodobno koristiti kod dva ili više isplatitelja mirovine pod sljedećim uvjetima:**

- ako ukupni primici umirovljenika po osnovi mirovina koje isplaćuju dva ili više isplatitelja **ne premašuju iznos od 3.800,00 kn** koliko iznosi mjesečni osobni odbitak odnosno **iznos osobnog odbitka** iz članka 36. stavaka 1. i 2. Zakona (3.800,00 + uvećanje za uzdržavane članove uže obitelji, djecu i invalidnost) koji se umirovljeniku priznaje na temelju porezne kartice,
- isplatitelji tih mirovina kod kojih se ne nalazi porezna kartica **možu također** pri obračunu predujma poreza na dohodak u tijeku poreznog razdoblja **dohodak umanjiti za neiskorišteni dio osobnog odbitka** iz članka 36. stavaka 1. i 2. Zakona. Umirovljenik može početi koristiti neiskorišteni dio osobnog odbitka od slijedeće isplate nakon što svakom isplatitelju dostavi **presliku porezne kartice te potvrdu o iznosu isplaćene mirovine u tom ili prethodnom razdoblju od strane isplatitelja kod kojeg se nalazi porezna kartica i ostalih isplatitelja,**
- ako je jedan od isplatitelja mirovine Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, isti će osobni odbitak obračunavati temeljem porezne kartice poreznog obveznika koju elektroničkim putem dostavlja Porezna uprava, **a porezni obveznik će ostalim isplatiteljima mirovine dostaviti presliku porezne kartice** koju će zatražiti od nadležne ispostave Porezne uprave prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu,
- Porezni obveznik **nije obvezan podnijeti godišnju poreznu prijavu**, za ostvarene primitke iz članka 14. stavka 2. Zakona i članka 12. stavka 1. Pravilnika kod dva ili više isplatitelja istodobno, **uz uvjet** da u poreznom razdoblju ne ostvari ukupni godišnji primitak po osnovi nesamostalnog rada iz članka 14. stavka 2. Zakona **u iznosu većem od iznosa osobnog odbitka** iz članka 36. stavka 1. i 2. Zakona na koji ima pravo temeljem porezne kartice **i da pored mirovine iz članka 14. stavka 2. Zakona ne ostvaruje druge primitke od nesamostalnog rada iz članka 14. stavka 1. i 3. Zakona** (plaća u novcu i naravi).



**ističemo...**

Ako ukupni iznos primitaka po osnovi mirovina ostvarenih od dva ili više isplatitelja (iz tuzemstva i inozemstva) **prelazi 3.800.00 kn ili osobni odbitak umirovljenika ne može se primijeniti korištenje mjesečnog osobnog odbitka tijekom godine kod dva ili više isplatitelja mirovine.**

**Primjer - Korištenje osobnog odbitka tijekom godine istodobno kod dva ili više isplatitelja**

Umirovljenik (rezident RH-a) Pero Perić (ima prebivalište u Zagrebu – prirez 18%) je 14. listopada 2016. ostvario primitak po osnovi inozemne mirovine (iz BiH) u iznosu od **1.700,00 kn** koji mu je dostavljen na njegov račun u poslovnoj banci „ZB“ u Zagrebu. Umirovljenik nema uzdržanih članova obitelji a niti djece pa ima pravo na **osobni odbitak od 3.800,00 kn mjesečno**.

Tuzemna mirovina koju isplaćuje (10. listopada 2016.) HZMO iznosi **1.500,00 kn** gdje se i nalazi porezna kartica.

Umirovljenik od društva za dopun mirovine (korisnik dokupa mirovine je radnik koji je ostvario pravo na mirovinu u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, kojemu se otpremnina isplaćuje na temelju ugovora o dopunu mirovine zaključenog između njegova poslodavca i društva za dopun mirovine ) ostvaruje na ime dokupa mirovine **500,00 kn** mjesečno (isplata 20. listopada 2016.)

Sveukupni mjesečni primici po osnovi mirovina iznose **3.700,00 kn** (dakle, **manje od 3.800,00 kn**) što znači da umirovljenik ispunjava uvjet da podnese zahtjev nadležnoj ispostavi Porezne uprave da mu izdaju preslike porezne kartice kako bi i kod ostalih isplatitelja kod kojih nije porezna kartica mogao koristiti osobni odbitak a ne samo kod HZMO-a (gdje se nalazi porezna kartica).

**ističemo...**

Važno je napomenuti da kada je jedan od isplatitelja HZMO, tada će uvijek HZMO koristiti original porezne kartice a umirovljenik će preslike porezne kartice dostaviti ostalim isplatiteljima.

Porezna uprava izdaje mu dvije preslike porezne kartice od kojih jednu dostavlja mirovinskom osiguravajućem društvu kojem dostavlja potvrdu o iznosu isplaćene mirovine u tom ili prethodnom razdoblju od strane isplatitelja kod kojeg se nalazi porezna kartica (odrezak od mirovine od HZMO-a) i potvrdu o visini inozemne mirovine koju sam ispunjava) a drugu zadržava za sebe.

Prema članku 18. (Mirovine) Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, br. 2/05) mirovine i druga slična primanja isplaćena rezidentu države ugovornice po osnovi prijašnjeg nesamostalnog rada, oporezuje se samo u toj državi. Dakle, ova vrsta mirovine koju rezidentu RH-a isplaćuje bosansko-hercegovačko javno osiguranje **oporezuje se samo u Republici Hrvatskoj**.

Najprije ćemo prikazati obračun poreza na dohodak kada se osobni odbitak koristi samo kod onog isplatitelja mirovine kod kojeg se nalazi porezna kartica umirovljenika (kod HZMO-a) a potom kada se po zahtjevu umirovljenika (dostavljenog Poreznoj upravi) osobni odbitak koristi kod svih isplatitelja.

**Redovno oporezivanje i korištenje osobnog odbitka samo kod HZMO-a**

Red. br.	Opis	Tuzemna mirovina koju isplaćuje HZMO	Društvo za dopun mirovine	Mirovina ostvarena u B i H
1.	Bruto mirovine	1.500,00	500,00	1.700,00
2.	Osobni odbitak	1.500,00	-	-
3.	Porezna osnovica (1-2)	-	500,00	1.700,00
4.	Obračun poreza na dohodak - 12% na 2.200,00 - 25% na 3.400,00	-	60,00	204,00
5.	Ukupno porez na dohodak	-	60,00	204,00
6.	Obračun prireza 18%	-	10,80	36,72
7.	Ukupno obračunati porez na dohodak i prirez	-	70,80	240,72

**Korištenje osobnog odbitka kod svih isplatitelja tijekom godine – isplata listopad 2016.**

Red. br.	Opis	Tuzemna mirovina koju isplaćuje HZMO	Društvo za dopun mirovine	Mirovina ostvarena u BiH
1.	Bruto mirovine	1.500,00	500,00	1.700,00
2.	Osobni odbitak	1.500,00	500,00	1.700,00
3.	Porezna osnovica (1-2)	-	-	-
4.	Obračun poreza na dohodak - 12% na 2.200,00 - 25% na 3.400,00	-	-	-
5.	Ukupno porez na dohodak	-	-	-
6.	Obračun prireza 18%	-	-	-
7.	Ukupno obračunati porez na dohodak i prirez	-	-	-

Prema članku 61. stavku 19. Pravilnika, ovaj umirovljenik **nije obavezan podnijeti godišnju poreznu prijavu**.

**3.8. Plaćanje poreza na dohodak iz mirovina ostvarenih u inozemstvu na temelju rješenja Porezne uprave**

Prema članku 61. stavku 20. Pravilnika, iznimno od članka 45. Zakona i stavaka 1., 2., 11. i 12. članka 61. Pravilnika, porezni obveznici koji ostvaruju mirovinu u odnosu iz inozemstva, a koja je određena u jednakim mjesečnim iznosima, od jednog ili više isplatitelja, **moгу na vlastiti zahtjev predujam poreza na dohodak plaćati prema rješenju Porezne uprave**.

**ističemo...**

U tom slučaju nisu obvezni podnositi izvješće o isplaćenoj mirovini odnosno obrazac JOPPD.

**Pisani zahtjev porezni obveznik obavezan je podnijeti nadležnoj ispostavi Porezne uprave** prema svom prebivalištu/uobičajenom boravištu **u roku od osam (8) dana** od dana početka ostvarivanja primitaka **ili do kraja tekuće godine za iduću godinu**, a najkasnije petnaest (15) dana po isteku poreznog razdoblja odnosno kalendar-

**Telefon za savjete****01/ 48 36 046 / 01/ 49 21 739**

(isključivo putem PIN-a)

**Ponedjeljkom i četvrtkom od 11.00 do 15.30 h, utorkom, srijedom i petkom od 8.30 do 13.00 h.**

ske godine. **Iznimno, u opravdanim slučajevima zahtjev se može podnijeti i tijekom poreznog razdoblja.** Uz pisani zahtjev porezni obveznici su obvezni priložiti vjerodostojne isprave temeljem kojih će se utvrditi porezna obveza (rješenje o mirovini ili druga potvrda kojom se dokazuje pravo na isplatu mirovine i iznos mirovine, bankovni izvadak za račun na koji se mirovina isplaćuje i to za posljednja tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, odnosno za mjesec isplate ako se zahtjev podnosi u roku od osam dana od početka ostvarivanja primitka i drugo).

Porezna uprava utvrđuje mjesečne predujmove poreza na dohodak za porezno razdoblje, prema iskazanom mjesečnom primitku sukladno vjerodostojnim ispravama koje dostavi porezni obveznik, te se na odgovarajući način primjenjuju stavci 4., 5., 7., 8. i 9. ovoga članka.



### ističemo...

Rješenje o utvrđenom mjesečnom predujmu vrijedi do donošenja novog rješenja sukladno stavku 24. ovoga članka.

**Predujam poreza na dohodak** porezni obveznik **plaća mjesečno do posljednjeg dana u mjesecu za tekući mjesec.** Iznimno, ako je utvrđeni mjesečni predujam poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak **do 100,00 kuna**, predujam poreza na dohodak **plaća se tromjesečno**, do posljednjeg dana svakog tromjesečja u iznosu koji je umnožak broja mjeseci tromjesečja za koje je obveza utvrđena i utvrđenog mjesečnog predujma poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak.

Porezni obveznici koji predujam poreza na dohodak plaćaju prema rješenju, **obvezni su** nadležnoj ispostavi Porezne uprave **prijaviti svaku promjenu podataka koja utječe na oporezivanje** (promjenu iznosa isplaćene mirovine, osim ako to nije posljedica promjene tečaja, promjenu prebivališta poreznog obveznika i sl.). Porezna uprava će sukladno tome donijeti novo rješenje.

Ako se primici iz stavka 20. ovoga članka ostvaruju u stranoj valuti (izravno ili neizravno), Porezna uprava će ih kod izračuna predujma preračunati u kunsku vrijednost prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke važećem na dan izdavanja rješenja. Ako se po isteku poreznog razdoblja (kalendarske godine) utvrdi da je u tom poreznom razdoblju prosječni srednji tečaj Hrvatske narodne banke bio veći ili manji od **2%** u odnosu na onaj po kojem je obračunat predujam poreza na dohodak po poreznom rješenju, Porezna uprava će do kraja siječnja donijeti novo rješenje o utvrđenim mjesečnim predujmovima i razliku poreza za povrat ili za uplatu za prethodno porezno razdoblje. Razliku poreza za uplatu porezni obveznik obavezan je platiti u roku petnaest (15) dana od dana dostave rješenja.

**Pisani zahtjev za donošenje rješenja** podnosi se na **Obrascu M** – „Zahtjev za plaćanje predujma poreza na dohodak po osnovi mirovine ostvarene u inozemstvu prema rješenju Porezne uprave“, koji je sastavni dio Pravilnika.

**Pri podnošenju porezne prijave** porezni obveznici će primitke od nesamostalnog rada ostvarene izravno u stranoj valuti **iskazati sukladno članku 8. stavku 4. ovoga Pravilnika**, a u protivnom prema tečaju koji je pri konverziji primijenila banka putem koje je izvršena isplata primitka. Na isti način će postupiti i Porezna uprava prilikom izdavanja privremenog poreznog rješenja u posebnom postupku prema članku 43.a Zakona i članku 89.b ovoga Pravilnika.

## 4. Podnošenje godišnje porezne prijave i poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak

Prema članku 43.a stavku 1. Zakona, posebnim postupkom utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak smatra se postupak čijom primjenom porezni obveznici, koji u poreznom razdoblju ostvare dohodak iz članaka 39. i 40. ovoga Zakona, **nemaju obvezu podnošenja godišnje porezne prijave** prema člancima 42. (**rok za podnošenje godišnje porezne prijave je do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu**) i 43. (rezident podnosi godišnju poreznu prijavu ispostavi područnog ureda Porezne uprave koja je mjesno nadležna prema mjestu njegovog prebivališta ili uobičajenog boravišta) Zakona, **već tu obvezu preuzima Porezna uprava.**

Porezna uprava, primjenjujući poseban postupak, **obvezna je, na temelju evidencija i podataka kojima raspolaže**, utvrditi poreznom obvezniku godišnji dohodak ostvaren u poreznom razdoblju te razliku poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak za uplatu ili za povrat, o čemu izdaje **privremeno porezno rješenje.**

Postavlja se pitanje što se događa ako porezni obveznik ocijeni da Porezna uprava **raspolaže podacima o njegovom ostvarenom dohotku** i da je trebala donijeti privremeno porezno rješenje (u kojem mu je trebalo utvrditi razliku poreza i prireza za povrat) ali to nije učinila do 30. lipnja 2017. (i na dalje)?

**Odgovor:** U tom slučaju porezni obveznik **može** najkasnije do 31. srpnja 2017. podnijeti **Zahtjev za izdavanje privremenog poreznog rješenja** u kojem će navesti podatke temeljem kojih smatra da se na njega trebao primijeniti posebni postupak.



### ističemo...

Ako porezni obveznici podnesu godišnju poreznu prijavu u propisanom roku (do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu) iako to nisu bili obvezni učiniti, Porezna uprava će primijeniti posebni postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak.

Prema članku 43.a stavku 2. Zakona i 89.b stavku 3. Pravilnika, **poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak** (u daljnjem tekstu: Posebni postupak) **ne primjenjuje se:**

- 1) ako porezni obveznik u poreznom razdoblju ostvari dohodak iz članka 39. stavka 1. točke 2. Zakona (**dohodak od samostalne djelatnosti u RH i/ili izravno iz inozemstva**) iz članka 18. Zakona i djelatnosti, po osnovi kojih se dohodak utvrđuje i oporezuje kao dohodak od samostalne djelatnosti prema člancima 19. – 24. Zakona),
- 2) ako Porezna uprava **ne raspolaže podacima o ostvarenom dohotku poreznog obveznika** u poreznom razdoblju i to samo kada Porezna uprava, u okviru svog djelokruga prema posebnim propisima, **nije odgovorna za neraspoloživost podataka**, odnosno porezne obveznike koji su u poreznom razdoblju ostvarili oporeziv dohodak o kojem poslodavac, isplatiatelj primitka ili sam porezni obveznik nije izvijestio Poreznu upravu u propisanom roku na propisanom izvješću (**Obrazac JOPPD**).

Naravno, to se odnosi i na porezne obveznike – rezidente RH koji su u poreznom razdoblju ostvarili **oporezivi dohodak (npr. mirovinu) u/iz inozemstva** o kojem poslodavac, isplati-

telj primitka ili **sam porezni obveznik nije izvjestio Poreznu upravu u propisanom roku na propisanom izvješću** (npr. porezni obveznik – rezident RH ostvario je mirovinu iz inozemstva, temeljem koje nije plaćen predujam poreza na dohodak u RH iako je trebao biti plaćen, a niti je porezni obveznik o tome izvjestio Poreznu upravu).

- 3) za poreznog obveznika – **člana posade broda u međunarodnoj plovidbi (pomorci)** koji ostvari dohodak od nesamostalnog rada po osnovi rada na brodu u međunarodnoj plovidbi, a koji je rezident, u skladu sa člankom 85. stavkom 1. točkom 6. ovog Pravilnika,
- 4) za porezne obveznike koji prema članku 40. Zakona i članku 86. ovoga Pravilnika **nemaju obvezu podnošenja porezne prijave**, a ostvaruju razliku godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak **za uplatu ili razlike nema**, a nisu predali zahtjev za priznavanjem prava na porezne olakšice u posebnom postupku u roku iz članka 42. stavka 2. Zakona čijom bi primjenom ostvarili pravo na povrat poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak.



### ističemo...

Porezni obveznici iz gore nabrojanih točaka 1., 2. i 3. **obvezni su podnijeti godišnju poreznu prijavu do 28. veljače 2017. godine**, te podnijeti **Obrazac JOPPD** ako ih poslodavac, isplatiatelj primitka ili sam porezni obveznik nije dostavio u propisanom roku za ostvareni oporezivi dohodak.

Porezni obveznici iz članka 39. i 40. Zakona, osim poreznih obveznika koji su obvezni podnijeti godišnju poreznu prijavu, a za koje **Porezna uprava ne raspoložuje podacima bitnim za utvrđivanje prava na umanjene dohotka** (porezni obveznici koji na poreznoj kartici nemaju upisane podatke o uzdržavanim članovima uže obitelji i/ili djeci, stupnju i vrsti utvrđene invalidnosti, prebivalištu na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u potpomognuta područja prema posebnom propisu i području Grada Vukovara, te podatke o uvećanju osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu ili dana darovanja), **možu** u roku iz članka 42. stavka 2. Zakona (do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu) **podnijeti** nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema prebivalištu odnosno uobičajenom boravištu poreznog obveznika **zahtjev za priznavanje prava u posebnom postupku na Obrascu ZPP-DOH** ako žele iskoristiti prava propisana Zakonom, te istom priložiti vjerodostojne isprave, u kojem slučaju će se na te porezne obveznike primijeniti poseban postupak uzimajući u obzir podatke navedene u zahtjevu. Na isti način mogu postupiti i porezni obveznici koji žele dio osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i/ili djecu **preraspodijeliti u skladu sa** člankom 55. stavkom 2. ovoga Pravilnika, te porezni obveznici – **nasljednici** koji podnose godišnju poreznu prijavu u ime umrle osobe i **porezni obveznici koji iskazuju inozemni dohodak te uplaćeni porez na dohodak u inozemstvu**. Na ove porezne obveznike, koji u roku iz članka 42. stavka 2. Zakona podnesu zahtjev za priznavanjem prava u posebnom postupku na Obrascu ZPP-DOH, primijeniti će se poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak.



### ističemo...

U slučaju da porezni obveznik **nije podnio Obrazac ZPP-DOH (Zahtjev za priznavanje prava u posebnom postupku)** radi ostvarivanja poreznih olakšica do 28. veljače 2017. a na njega nije primijenjen posebni postupak (nije dobio privremeno porezno rješenje), **porezni obveznik trajno gubi te olakšice za 2016.**

Možemo zaključiti za koje porezne obveznike je **Porezna uprava obvezna obaviti posebni postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak i prireza** i donijeti **privremeno porezno rješenje** do 30. lipnja 2017. godine i to:

- I) za porezne obveznike (uzimajući u obzir propisana izuzeća od primjene posebnog postupka za one porezne obveznike koji su obvezni podnijeti godišnju poreznu prijavu) koji su prema čl. 39. Zakona obvezni podnijeti godišnju poreznu prijavu **ako Porezna uprava raspoložuje podacima o** ostvarenom dohotku poreznog obveznika u poreznom razdoblju.
- II) za porezne obveznike koji bi dobrovoljnim podnošenjem godišnje porezne prijave prema članku 40. Zakona ostvarili **pravo na povrat** poreza na dohodak i prirez **ako Porezna uprava raspoložuje podacima o** ostvarenom dohotku poreznog obveznika u poreznom razdoblju.
- III) za porezne obveznike koji do 28. veljače 2017. podnesu nadležnoj ispostavi Porezne uprave **Zahtjev za priznavanjem prava u posebnom postupku (Obrazac ZPP-DOH)**.

Posebno napominjemo da su članci 39. i 40. Zakona i dalje najvažniji kod utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak u posebnom postupku kojeg provodi Porezna uprava.

Prema odredbama Zakona i Pravilnika umirovljenici su obvezni podnijeti godišnju prijavu odnosno to će za njih obaviti Porezna uprava u posebnom postupku (ako raspoložuje potrebnim podacima o ostvarenom dohotku poreznog obveznika) za 2016. godinu:

- ako su istodobno primali mirovinu od dva ili više isplatielja mirovina ili ako su uz mirovinu ostvarili istodobno i plaću (npr. invalidska mirovina zbog profesionalne djelatnosti i plaću).  
Iznimno umirovljenik nije obvezan podnijeti godišnju poreznu prijavu, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
- isplaćene mirovine od svih isplatielja ne prelaze iznos ukupnog godišnjeg osobnog odbitka koji se priznaje po osnovi podataka iz porezne kartice,
- umirovljenik je od Porezne uprave zatražio preslike porezne kartice koje je dostavio drugim isplatieljima (osim HZMO jer je on elektroničkim putem spojen s Poreznom upravom pa se smatra da je original porezna kartica u HZMO-u), te potvrde o isplati mirovine od drugih isplatielja,
- umirovljenik nije imao drugih primitaka koji se oporezuju kao dohodak od nesamostalnog rada (npr. plaća u novcu i naravi).

Ako umirovljenik ostvari dohodak (mirovinu) iz inozemstva kojeg RH-a zbog konkretnog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja izuzima od oporezivanja (npr. mirovina iz Njemačke), tada nije obvezan podnijeti godišnju prijavu.

- ako uz dohodak (npr. oporezivu dividendu u RH-a) ostvarenu u inozemstvu za koju umirovljenik nije platio predujam poreza na dohodak tijekom poreznog razdoblja u RH-a (na temelju svog pismenog zahtjeva koji je podnio Poreznoj upravi) za koji je obvezan podnijeti godišnju poreznu prijavu ostvari i dohodak od nesamostalnog rada (po osnovi primljenih mirovina) mora



podnijeti godišnju poreznu prijavu i u njoj iskazati dohodak od dividende (to je dohodak od kapitala) i isplaćene mirovine. Ako bi umirovljenik u ovom slučaju iskazao i dohodak iz ostalih izvora obavezan je u godišnjoj poreznoj prijavi iskazati ukupno ostvareni dohodak u poreznom razdoblju uključujući i dohodak iz inozemstva (npr. i mirovinu iz Njemačke) koji bi bio oporeziv da RH-a sukladno ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ne izuzima taj dohodak od oporezivanja, osim dohotka ostvarenog u paušalnom iznosu.

- ako su osim mirovine ostvarili i dohodak od samostalne djelatnosti (obrt i s obrtom izjednačene djelatnosti, slobodna zanimanja i poljoprivreda i šumarstvo i ostali porezni obveznici), koji se utvrđuje putem poslovnih knjiga te u tom slučaju u Obrazac DOH iskazuju dohodak od samostalne djelatnosti i isplaćene mirovine.
- ako isplatitelj mirovine ili sam umirovljenik nije obračunao, obustavio i uplatio predujam poreza na dohodak i prirez,
- ako Porezna uprava od umirovljenika zatraži da naknadno plate porez na dohodak i prirez (npr. ako umirovljenik nije prijavio i/ili iskazao dohodak za kojeg Porezna uprava nije imala saznanja - Porezna uprava po službenoj dužnosti pokreće obnovu postupka u roku od 30 dana od dana kada Porezna uprava to sazna.

**Umirovljenici nisu obvezni podnositi godišnju poreznu prijavu** ako su u 2016. primali:

- samo mirovinu od tuzemnog isplatitelja,
- samo mirovinu od inozemnog isplatitelja a RH-a nema pravo oporezivati inozemne mirovine prema ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja (npr. mirovina iz Njemačke),
- samo mirovinu od inozemnog isplatitelja a RH-a ima pravo oporezivati inozemne mirovine prema ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja a predujmovi poreza na dohodak i prirez su uplaćeni u RH-a u propisanim iznosima. U određenom slučaju, kako ne bi došlo do dvostrukog oporezivanja, umirovljenik može podnijeti godišnju poreznu prijavu u RH-a kako bi mu se eventualno uračunao plaćeni porez na dohodak u državi isplate mirovine (ako i država isplate mirovine može oporezivati tu mirovinu sukladno ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja)
- samo mirovinu od inozemnog isplatitelja a RH-a nije sklopila i ne primjenjuje ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s državom koja isplaćuje mirovinu rezidentu RH-a a predujmovi poreza na dohodak i prirez su uplaćeni u RH-a u propisanim iznosima od strane umirovljenika. U ovom slučaju, kako ne bi došlo do dvostrukog oporezivanja, umirovljenik može podnijeti godišnju poreznu prijavu u RH-a kako bi mu se eventualno uračunao plaćeni porez na dohodak u državi isplate mirovine.
- mirovinu iz prethodno objašnjenih slučajeva te istodobno ostvarili dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala, dohodak od osiguranja, drugi dohodak.

Prema novom članku 89.b stavku 5. Pravilnika, porezni obveznici (pa i **umirovljenici**) iz članka 39. i 40. Zakona, (osim poreznih obveznika na koje se posebni postupak ne primjenjuje), **a za koje Porezna uprava ne raspolaze podacima bitnim za utvrđivanje prava na umanjenje dohotka** (porezni obveznici koji na poreznoj kartici nemaju upisane podatke o uzdržavanim članovima uže obitelji i/ili djeci, stupnju i vrsti utvrđene invalidnosti, prebivalištu na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u potpomognuta područja prema posebnom propisu i području Grada Vukovara, te podatke o uvećanju osobnog odbitka za plaćene doprinose za zdravstveno osi-

guranje u tuzemstvu ili dana darovanja), **mogu** u roku iz članka 42. stavka 2. Zakona (do 28. veljače 2017.) podnijeti nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema prebivalištu odnosno uobičajenom boravištu poreznog obveznika **zahtjev za priznavanje prava u posebnom postupku na Obrascu ZPP-DOH ako žele iskoristiti prava propisana Zakonom, te istom priložiti vjerodostojne isprave, u kojem slučaju će se na te porezne obveznike primijeniti poseban postupak uzimajući u obzir podatke navedene u zahtjevu.**

Na isti način **mogu** postupiti tj. mogu podnijeti nadležnoj ispostavi Porezne uprave **Zahtjev za priznavanje prava u posebnom postupku – Obrazac ZPP – DOH** i slijedeći porezni obveznici (pa onda i umirovljenici):

- koji žele dio osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i/ili djecu **preraspodijeliti** (čl. 55. st. 2. Pravilnika)
- **nasljednici** koji podnose godišnju poreznu prijavu za umrle osobe
- koji iskazuju **inozemni dohodak** te uplaćeni porez na dohodak u inozemstvu.

Prema članku 89.b stavku 8. Pravilnika, porezni obveznici koji su ostvarili dohodak u ili iz inozemstva **po osnovi kojega je plaćen porez u inozemstvu (to se odnosi i na umirovljenike)**, **mogu** u roku iz članka 42. stavka 2. Zakona (do 28. veljače 2017.), **podnijeti Zahtjev za priznavanjem prava u posebnom postupku (Obrazac ZPP – DOH)** te istom priložiti vjerodostojne isprave u skladu sa člankom 82. stavkom 2. Pravilnika (potvrda inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu u inozemstvu) ako žele da im se taj porez primjenom posebnog postupka uračuna u tuzemnu obvezu poreza na dohodak, a pod uvjetom da nisu izuzeti od primjene posebnog postupka.

Na isti način postupaju i porezni obveznici iz članka 2. stavka 4. ovoga Pravilnika koji nisu obvezni plaćati predujam poreza na dohodak u tuzemstvu ako su, sukladno ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji je u primjeni, po osnovi primitka ostvarenog iz ili u inozemstvu u tijeku poreznog razdoblja predujam poreza na dohodak već platili **u inozemstvu** iz tog primitka.

Posebno treba istaknuti da se umirovljenici kojima se mirovina isplaćuje iz država s kojima RH-a ne primjenjuje ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja tijekom godine u RH-a moraju uplaćivati hrvatski predujam poreza na dohodak iako im je od mirovine već obračunat, ustegnut i plaćen porez na dohodak u državi - isplatiteljici mirovine. Naravno tu mirovinu treba prijaviti Poreznoj upravi a umirovljenik može **podnijeti Zahtjev za priznavanjem prava u posebnom postupku (Obrazac ZPP – DOH) te uz njega priložiti potvrdu inozemnog poreznog tijela o uplaćenom porezu u inozemstvu** kako bi mu se taj plaćeni porez u inozemstvu uračunao u hrvatsku poreznu obvezu.

